זון אויפגאנג — 7.57.
זון אונטערגאנג — 5.28.

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנארע עטאבלירט אין 1910 דערשיינט יעדן טאג

דאס אידישע וואָרט

THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST

וועטער: קלאר און קיל

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

מיטוואך ז׳ שבט, תר״ע. | Published daily except Saturday and Sunday. | דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג | Vol. 20, No. 26. Winnipeg, Wed. Feb. 5, 1930.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
FEB 10 1930
ASTOR, LENOX TILDEN FOUNDATIONS

צענדליקער טויזנטער ניו־יאָרקער שניידער ענטפערן סטרייק רוף

געגנעראל סטרייק אין דרעם אינדוסטריע ארויסגערופן פון אמאלגעמייטעד יוניאן איז ווירקזאם

(ספּעציעלע טעלעגראמעס צו "דאס אידישע וואָרט" פון "איטא")

ניו־יאָרק, פעב. 4 (איטא). — די דרעסמאכער האבן זיך היינט גלעטצנט אָפּגערופן אויף דעם סטרייק רוף פון דער אמאלגאמייטעד יוניאן, צוזאמען קלייבנדיק זיך אין פופצן סטרייק האלס וואו זיי האבן זיך פארענטיסטירט.

די יוניאן באאמטע באהויפטן, אז 75 פּראָצענט פון אלע 35 טויזנט דרעסמאכער אין ניו־יאָרק האבן שוין געגעבן פערטעלן, אז די איבעריקע וועלן צושטיין די טעג, אזוי פארבינדנדיק די גאנצע דרעס אינדוסטריע פון ניו־יאָרק.

דאס פיקעטן פון די שעפער פאנגט זיך אן מארגן (מיטוואך):

כאטש קיין אומארדענונגען האבן ניט פּאסירט, זיינען צוויי ארעסטן געמאכט געווארן פון דער פּאליציי, ניט נעקוקט אויפ׳ן פארשפּרעכן פון׳ם פּאליציי קאמישאנער, אז די פּאליציי וועט זיין אומפארטייאישער.

די דרעס מאנופאקטשורערס אסאסיאיישאן וועט אפּהאלטן א פּראָטעסטאָלונג היינט צו באראבטן די לאגע.

ציון קאָנסיל גרייט צו חמשה־עשר פייערונג אויף פעב. 13־טן

די ערשטע פארזאמלונג פון׳ם נאציאנאלן ציון קאנסיל אין אָפּגעראלטן געווארן לעצטן מאנטאג אין ציון זאל אונטער דער פארזיצערשאפט פון מר. העפּנער, און אורטייל־נדיק לויט די ערנסטע פארהאנדלונגען קאן מען דערווארטן א דערפאלגרייכן אבשניט פון אקטיווער ארבעט אין די ציוניסטישע קרייזן אין ווינניפּעג.

ביי דער פארזאמלונג איז אָפּגעגעבן געווארן א באריכט פון דער קאנווענשאן און אויף פון דער ארבעט פון דעם נאציאנאל פאנד. עס איז אויף אָפּגעגעבן געווארן א פינאנציעלער באריכט פון דעם מערב קאנאדער אפּים פאר יאנווארי מאנאט.

דער קאנסיל האט אָנגענומען פּלענער פאר דער מאסן־פארזאמלונג פון חמשה־עשר בשבט וואס וועט פארקומען דאנערשטאג, דעם 13טן פעברואר, 8.30 אווענט אין ציון זאל (געביידע פון "דאס אידישע וואָרט"). זייער א אינטערעסאנטע פּראָגראם וועט געגעבן ווערן און עס ווערט דערווארטעט אז די ווינניפּעגער אידן וועלן קומען אין מאסן צו דער דאזיקער פייערונג. דער ווינניפּעגער ציוניס־טישער אפּים וועט זיין צופרידן ארויסצורופן העלפן יעדערע גרופּע צו אראנזשירן פייערונגען פאר חמשה עשר בשבט.

חויז נעמט ווידער אָן פארזיכערונג ביל קעגן די לאָרדן

לאָנדאָן, פעב. 5. — דאס חויז האט ווידער איינשטימיק אָנגענומען דעם רעגירונגס ביל וועגן ארבעטסלאָזיקייט פארזיכערונג, וועלכער זאל זיין אין קראפט פאר דריי יאר, און האט אים אויסגעקריגט שיקט צו די לאָרדן. דער אמענדמענט פון די לאָרדן, אז די ווירקונג פון׳ם ביל זאל זיין באשרייבנקט אויף איין יאר, איז דורכגעפאלן.

סיי פּרעמיער מאקדאָנאלד און סיי סער הערבערט סעמועל האבן שארף אָטאקירט די לאָרדן, פאר זייער פארזוך צו קאָנטראָלירן די נאציאָנאלע קאסע. דער פּרעמיער האט געסטראשעט, אז ער וועט זיך באנוצן מיט׳ן געזעץ וואס מאכט א ביל ווירקזאם קענען דע סטוילן פון די לאָרדס, ווען ער גייט דורך דריי מאָל אין הויז אין משך פון צוויי יאר צייט.

איבער זיבן טויזנט דאָלאר אין מזומן און פארשפּרעכונגען געשאפן ביי עפענונג פון קליניק קאמפּיין

עפנטלאכע זאמלונגען פאנגען זיך אָן דעם זונטאג

ביי א גוט באזוכטן באנקעט, געגעבן לכבוד דעם ניי דערווייטערטן קאמיטעט פון קליניק אין באוואוסט איבער נאנץ קאנאדע, ער האט פארזיכערט די פארזאמלטע, אז ער, ווי אויף מרס. היפּס, וועלן פארבלייבן איבערגעגעבענע מיטהעלפער פון דער נאבעלער אונטערנעמונג.

מר. מ. א. גרעי האט אָפּגעלירט צו די אנוועזנדע, אז עס לוינט זיך צו שטיצן די קליניק און דורך דעם פארמיידן גרויסע קאסטן אויס׳ן נעביט פון מעדיצינישער הילף צו אסיילונגען.

מר. מ. טעפּלער האט זייער וואָרים באגריסט די קליניק טוער פאר זייער גוטער ארבעט. די קליניק, האט ער זיך מודה געווען, האט אויף אים געמאכט אן איבערראשנדיקן אייגדרוק. ער האט אויך אָפּגעלירט אז מען זאל ניט פארלירן מוט דורך דעם, וואס אייניקע אידן זיינען אנטאגאניסטיש געשטימט צו דער קליניק, טאקע אט דורך דער קעגנערשאפט, זאגט טעו. ער האט אויך איבערגעגעבן, אז די קליניק איז באוואוסט איבער נאנץ קאנאדע, ער האט פארזיכערט די פארזאמלטע, אז ער, ווי אויף מרס. היפּס, וועלן פארבלייבן איבערגעגעבענע מיטהעלפער פון דער נאבעלער אונטערנעמונג.

מר. מ. א. גרעי האט אָפּגעלירט צו די אנוועזנדע, אז עס לוינט זיך צו שטיצן די קליניק און דורך דעם פארמיידן גרויסע קאסטן אויס׳ן נעביט פון מעדיצינישער הילף צו אסיילונגען.

מר. מ. טעפּלער האט זייער וואָרים באגריסט די קליניק טוער פאר זייער גוטער ארבעט. די קליניק, האט ער זיך מודה געווען, האט אויף אים געמאכט אן איבערראשנדיקן אייגדרוק. ער האט אויך אָפּגעלירט אז מען זאל ניט פארלירן מוט דורך דעם, וואס אייניקע אידן זיינען אנטאגאניסטיש געשטימט צו דער קליניק, טאקע אט דורך דער קעגנערשאפט, זאגט

(שלום אויף לעצטער זייט)

היה׳לע גרוכער און אל. הערים אין עדמאָנטאָן און סאסקאטון

די באַרימטע הבימה קינסטלערן, היה׳לע גרובער, און דער גלענצענדער אימפּראָוויזאטאר אל. הערים, וועלכע פאר־רען איצט אויף א טור פון׳ם אידיש נאציאָנאל ארבעטער פארבאנד, וועלן אויך באזוכן עדמאָנטאן און סאסקאטון.

אין עדמאָנטאָן וועלן זיי געבן א קונסט אוונט אונטער אויספּיזיכט פון׳ם פּיאָנערן פרויען קלוב מיטוואך, פעב. 12טן.

זייער סאסקאטונער קונסט־אוונט וועלן זיי זיין דורכפירן אונטער אויספּיזיכט פון׳ם לאָקאל פארבאנד ברענטש דאָנערשטאג אוונט, פעב. 13טן, אין אוקראיינער לייבאר טעמפּל.

די אידן פון די שטעט און אומגעגנט וועלן זיכער ניט פארפעלן דעם זעלטענעם געגנוס.

פון סאסקאטון קומען זיי קיין ווינניפּעג. וואו זיי וועלן דורכפירן א קונסט־אוונט זונטאג, פעב. 16טן, אין וואָקער טעאטער. דער וואָקער טעאטער איז באשטימט צו דער קעגנערשאפט דעם פּלעיהאוז, וואס איז פריער אנאנסירט געווארן, ווייל דער גרויסער בילעטן פארקויף וויזט, אז עס וועט קומען זייער א גרויסער עולם, אין דער קאמיטעט האט געפונען פאר נויטיק צו נעמען א גרעסערן און באקוועמערן טעאטער.

לאגע פון די אידן אין פּוילן וועט פארבעסערט ווערן צוזאמען מיט אלגעמיינער לאגע

אידישע אויסזיכטן אין פּוילן זיינען גוט, גלויבט טשארלס דיואי, אמעריקאנער פינאנציעלער ראטגעבער פון פּוילישער רעגירונג

(ספּעציעלע טעלעגראמעס צו "דאס אידישע וואָרט" פון "איטא")

ניו־יאָרק, פעב. 5 (איטא). — "די אידן פון אמעריקע מוזן געדייגקען, אז די ניי פּוילישע רעפּובליק איז בלויז ארום צען יאר יאר אלט, און אז עס איז אוממעגלאך אין אזא קורצער צייט אויסצוגלייך אלע פלאנטערס צווישן די אידן און די פּאָלאָניאקן, וואס האבן זיך אָנגעקליבן אין יאָרן". — האט דערקלערט טשארלס דיואי, אמעריקאנער פינאנציעלער ראטגעבער ביי דער פּוילישער רעגירונג, אין אן אויס־שליסלאכער אינטערוויו פאר דער "איטא".

מר. דיואי, וועלכער איז נעקומען אויף א קורצן באזוך אין די פאראייניקטע שטאטן, האט דערקלערט, אז די אידן, ווי א טייל פון דער אלגעמיינער באפעלקע־רונג פון פּוילן, ווערן נאטירלאך באוויזקט פון די אלגעמיינע עקאָנאָמישע אומשטענ־דען אין לאנד, וואו די אינדוסטריע אין דער האנדל האלטן איצט אין ראָבראנאי־ראבייאיש. די־ארעסטירטע זיינען הערי־ראטמאן און דזשאזעף נאָלדמאן.

בענדזשאמין שלעזינגער, פּרעזידענט פון דער יוניאן, האט דערקלערט, אז די סטרייקערס מאכן די פאָלגנדיקע וויכטיקע פיר פאָדערונגען:

1. די אויסראטונג פון די סוועט שעפער, וואָס שטעלן מיט זיך צוזאמען ארום פופצן פּראָצענט פון דער אינדוסטריע, און די ארויפצווינגונג פון דער פינף־טאגיקער, 40 שעה׳דיקער וואָך.

2. די שאפונג פון א ארבעטסלאָזיקייט פארזיכערונג פאָנד.

3. די שאפונג פון א אומפּאַרטייאישער קאָמיסיע צו רעגולירן די אינדוסטריע.

4. די גאנצע "אוטסייד" פּראָדוקציע זאָל דורכגעפירט ווערן אויסשליסלאך אין יוניאָן שעפּער.

די דרעס מאנופּעקטשורערס אסאָסיאיי־שאן וועט אָפּהאלטן א פּראָטעסטאָלונג היינט צו באראבטן די לאגע.

אראבישע עקזעקוטיווע פאר־לאנגט פארבאט אויף לאנד פארקויף פון אראבער צו אידן

ירושלים, פעב. 4 (איטא). — די אראבישע עקזעקוטיווע האט דערלאנג א מע־מאָראנדום צו דער רעגירונג, פאָרערנדיק האנדלונגען צו פארמיידן דעם איבערנאנג פון אראבישן לאנד צו אידן און צו פאר־באטן דעם אימפּאָרט פון קוקורוזע אויל, וואָס קאָנקורירט מיט דער לאָקאלער פּראָ־דוקציע.

(::)

מזל טוב

א זון געבאָרן צו מר. און מרס ס. מ. גאלדען, באלפּוריא אפּטס. מוטער און קינד אין גוטן צושטאנד.

רוסישער אנטיסעמיטיזם דערגרייכט דעם זייטן אינזל פון סאכאלין

אידישער בחור געפייניקט פון אנטיסעמיטן — רויטע ארמיי נעמט אָן שטרייגנג מיטלען קעגן אנטיסעמיטן

(ספּעציעלע טעלעגראמעס צו "דאס אידישע וואָרט" פון "איטא")

מאסקווע, פעב. 5 (איטא). — דער אנ־טיסעמיטיזם, וואס פילט זיך לעצטנס זייר־ער שטארק צווישן די סאָוועטישע פירער, האט דערגרייכט אפילו דעם זייטן אינזל פון סאכאלין, וואו א צאָל אידן, וואס זיי־נען אנטלאפן פון ביראָ־בידזשאן, האבן זיך באזעצט.

די "טיכאָאקעאנסקאיא זוועזדא" דער־ציילט, ווי א צאָל רוסישע ארבעטער אין סאכאלין האבן אָנגעווערדעט עכטע אינ־קוויזיציע מעטאָדן צו פּייניקן א צוויאנציק־יאָריקן אידישן בחור׳ל, דוד שוסטער, צווישן אנדערש, האבן זיי גערוסן הויפּנס האר פון זיין קאָפּ, האבן געשלאָגן טשווע־קעס אין זיין קאָפּ און האבן געגאָסן עמערס מיט קאלטע וואסער אויף אים, ביז ער האט זיך געריבט פון זינען.

די לאָקאלע קאמוניסטן, באהויפּטעט די צייטונג, האבן געוואוסט פון דעם, אבער זיי האבן זיך געמאכט ניט־ווייסנדיק.

ערשט א ספּעציעלער פארטרעטער פון דער קאָמוניסטישער פּארטיי פון כאבאָראָווסק האט געמאכט א סוף צו דער אינקוויזיציע, אין דעם שולדיק ווערן אויפ׳ן פּאָר־ווארן, אז זיי זאָלן איצט דערשיינען פאר׳ן געריכט.

דער גאנצער מיליטערישער באריזאָן פון טולע האט אויף א פארזאמלונג באר־שלאָסן צו באיקאָטירן אלע סאלאָראָסן פון דער רויטער ארמיי אין טולע, וואס פאר־שפּייטן אנטיסעמיטיזם. אזעלכע סאל־ראָסן וועלן אויסגעשלאָסן ווערן פון דער ארמיי, און מעלדונגען וועלן געשיקט ווערן צו זייערע היימען, מען זאל זיי אויך אויס־שליסן פון די דאָרפישע פּאָלעקטיוון אדער שטאָטיקע פּראָפעסיאָנעלע פאראיינען.

די שטרייגנג מיטלען ווערן אָנגענומען צוליב דעם גרויזן וואוקס פון אנטיסעמי־טיזם צווישן די טולער סאלדאטן. די שטרייגנג מיטלען, ווערט געהאפט, וועלן מאכן א סוף צו דעם.

אָנדערהאלבן יאָריק מיידעלע טויט פון בראנד־וואונדן

עלי קאסטער, 18 מאָנאטן אלט, טאָכ־טער פון מר. און מרס. דזש. קאסטער, פון לידיאט, איז נעכטן געשטאָרבן אין סט. באניפּייס שפּיטאל פון בראנד וואונדן וואס זי האט געקראָגן שאָפּניק אין איר׳ן זייגעלע.

די עלטערן האבן איבערגעלאזט דאס קינד און איר׳ן א ברודער שלאָפנדיקע אליין אין הויז, און מיט א קורצער צייט שפּעטער האט דער פלאם פון אן איבער־געהייצטן אויזן ארומגענאָמען דאס הויז און דאס קינד אין שטארק צעברענט גע־וואָרן. וועגן מר. און מרס. קאסטער האבן זיך צוריקגעקערט אין שוין דאס אנגעצ־ווירן אין פלאמען. זיי האט זיך איינגעגעבן צו רעגן זייער זון, אבער דאס עופּה׳לע איז אזוי שטארק צעברענט גע־וואָרן אז עס איז מיט א טאָג שפּעטער געשטאָרבן.

(::)

ס. לוואָוו ווערט געזוכט

ס. לוואָוו, געקומען קיין ווינניפּעג פון כערסאן (רוסלאנד) אין 1914, ווערט גע־זוכט. זייער וויכטיק. די וואס ווייסן פון אים זיינען געבעטן צו מעלדן אין רעדאק־ציע פון "דאס אידישע וואָרט".

גנב שלאָפט איין הונט מיט כלאָראָ־פאָרם און באַ׳גנב׳עט הויז

ברענטפאָרד, אנט., פעב. 5. — אז מען דאַרף מאכן א לעבן העלפן ניט קיין טע־נות, און צוליב דער ביטערער פּרנסה שלאָגט מען זיך ווי א פיש אין וואסער.

א הינער מיסטעריעזער פאכמאן גנב וועלכער האט אָנגעפירט זיינע "געשעפ־טען" זייער דערפאָלגרייך אין פאָרלויף פון די לעצטע עטלאכע וואָכן האט זיך נעכטן פאָרליינט ניט אנדערש ווי צו באַ׳גנב׳ענען די היים פון סי דזש. לאמפּ־קין וואו עס האט זיך געפונען א געטריי־ער כלב און ער האט זייער גוט אָפּגע־היט דאס איינגנטום פון זיין באלעבאס. אבער אז מען דאַרף "מאכן א לעבן" איז קיין תירוץ ניט. האט דער עקספּערט־גנב געפונען א מיטל אין ער האט פאר־כלאָראָפאָרמירט דעם הונט און ער האט אויסגאַ׳גנב׳עט פון זיין באלעבאס הויזן קעשענעס $35 און ער איז פארשוואונדן געווארן.

וואהאבים אטאקירן ווי־דער עבר הירדן

אמאן, עבר־הירדן, פעב. 4. — פון ירושלים איז פארשפּרייט געווארן דער באריכט, אז וואהאבים פון נעדושד און שבטים פון עבר־הירדן האבן זיך צוזאמ־מענגעשטעלט אין א שלאכט, אין וועל־כער 450 עבר־הירדנ׳ער זיינען געפאלן.

דאָ איז דער באריכט. אָן באשטעטי־קונג. מען גלויבט, אז דאס איז א פאר־גרעסערער באריכט פון א געוויינלאכן צוזאמענשטויס וואס קומט אָפט פאר ביי דער גרענץ.

אנקומענדיקע אידישע אימיגראנטן

די פאָלגנדיקע אידישע אימיגראנטן פאר דער וועסט קומען מיט דער באלטיק אמעריקא שיף "עסטאָניא". זיי ווערן דערווארטעט אין האליפאקס פעברואר 10, און אין ווינניפּעג — אדום דעם 13טן פעברואר.

שרה קושניר, צו נ. קושניר, 383 סטע־לע עוועניו; חיים סקאָראָ, צו מרס. ז. דיי־מאָר, 545 פּלאָראָ עוועניו; אברהם בוירג צו מ. בוירג, 585 מאָניטאָבאָ עוועניו; יהושע מאסטער, צו מיס ר. מאסטער, 408 דערוואוד עוועניו; פאמיליע עפּל־בוים, צו מ. עפּעלבוים, 679 סטעלא עוועניו; חיה ניטל אייזנער, צו מרס. ס. אייזנ־נער, 360 סעלקירק עוועניו; יענטע גאר־שטיין, צו דזש. שערמאן, סאסקאטון; גי־טעל לינסק, צו מרס. ר. ליטמאן, 620 מעגנום עוועניו; הערש גאלדמאן, צו מיס סי. סי. גאלדמאן, 474 סעלקירק עוועניו; עטמועל בליזנאנסקי, צו מרס. פ. ליט־מאן, 486 מאָניטאָבאָ עוועניו; לאה זעמל־מאכער, צו מרס. ר. סטיין, 191 ענדרוס סטריט; אברהם קוזניעק, צו ז. קוזניעק, 438 מעגנום עוועניו; חנה בארג, צו ס. טשעראשני, 571 קאָלערזש עוועניו; אייד־לע פּערלערס, צו ה. סאנדלער, 340 אל־פּרעד עוועניו; פרוידע וואלפינגער, צו מרס. נ. קאברינסקי, וועסט קילדאָנאן, מאנ.

פּאטריאָטישע אָרגאניזאציעס פּראָ־טעסטירן קעגן דיקשטיינס בילס

וואַלוצין, ר. ק., פעב. 5. — ארום 45 פארשיידענע פּאטריאָטישע אָרגאניזאָ־ציעס האבן פאר דער אימיגראציע קאמי־סיע אויסגעדריקט זייער שארפסטע קעג־נערשאפט צו די בילס פון קאנגרעסמאן דיקשטיין, וואָס שלאָגן פאר געוויסע הנ־חות פאר אימיגראנטן.

די דאָזיקע אָרגאניזאציעס זיינען אויפ׳ן פארהער געווען פארטראָטן פון פרענק ב. סטיל, פון "די זין פון אמעריקאנער רע־וואָלוציע"; פרענסיס ה. קיניקאט, פּרעזי־דענט פון די פאראייניקטע פּאטריאָטישע אָרגאניזאציעס, און ק. דזש. מיטשעל, פון דעם "פּאטריאָטישן אָרדען זין פון אמע־ריקע".

גלייכצייטיק זיינען פאר דער קאמיסיע אויפגעטראָטן די פיר קאנגרעסלייט פון דעם שטאט מען קענען וועלכער ס׳איז באַ־שריינקונג פון דער קאנאדער אימיגראציע, ווי פארגעשלאָגן אינ׳ם באקס ביל.

אָנקומענדיקע אידישע אימיגראנטן

די פאָלגנדיקע אידישע אימיגראנטן פאר דער וועסט קומען מיט דער באלטיק אמעריקא שיף "עסטאָניא". זיי ווערן דערווארטעט אין האליפאקס פעברואר 10, און אין ווינניפּעג — אדום דעם 13טן פעברואר.

שרה קושניר, צו נ. קושניר, 383 סטע־לע עוועניו; חיים סקאָראָ, צו מרס. ז. דיי־מאָר, 545 פּלאָראָ עוועניו; אברהם בוירג צו מ. בוירג, 585 מאָניטאָבאָ עוועניו; יהושע מאסטער, צו מיס ר. מאסטער, 408 דערוואוד עוועניו; פאמיליע עפּל־בוים, צו מ. עפּעלבוים, 679 סטעלא עוועניו; חיה ניטל אייזנער, צו מרס. ס. אייזנ־נער, 360 סעלקירק עוועניו; יענטע גאר־שטיין, צו דזש. שערמאן, סאסקאטון; גי־טעל לינסק, צו מרס. ר. ליטמאן, 620 מעגנום עוועניו; הערש גאלדמאן, צו מיס סי. סי. גאלדמאן, 474 סעלקירק עוועניו; עטמועל בליזנאנסקי, צו מרס. פ. ליט־מאן, 486 מאָניטאָבאָ עוועניו; לאה זעמל־מאכער, צו מרס. ר. סטיין, 191 ענדרוס סטריט; אברהם קוזניעק, צו ז. קוזניעק, 438 מעגנום עוועניו; חנה בארג, צו ס. טשעראשני, 571 קאָלערזש עוועניו; אייד־לע פּערלערס, צו ה. סאנדלער, 340 אל־פּרעד עוועניו; פרוידע וואלפינגער, צו מרס. נ. קאברינסקי, וועסט קילדאָנאן, מאנ.

אויף מר. קרעראַרס פּראָץ

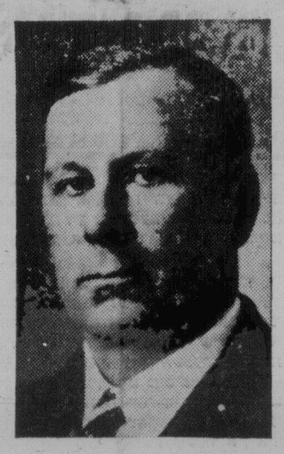

ר. ס. לאו

אויפ׳ן פּלאץ פון ט. א. קרעראר, וועל־כער איז באשטימט געווארן צום אמט פון אייזנבאן מיניסטער אין דעם פעדע־ראלן קאבינעט, איז מר. ר. ס. לאו׳ פון ווינניפּעג, דערווייל געווארן פּרעזידענט פון די "יוניטעד גרייו גראוערס".

(::)

טאפט רעזיגנירט פון הויכן נעריכט; ווי פאר־נעמט זיין אָרט

וואשינגטאן, ד. ק., פעב. 4. — עקס־פּרעזידענט טאפט, ריכטער פון הויכן גע־ריכט פון די פאראייניקטע שטאטן, האט רעזיגנירט פון זיין אמט צוליב זיין ערנ־סטער קראנקהייט, אויף זיין פּלאץ איז באשטימט געווארן טשארלס עוואנס יוז, געווזעזענער רעפּובליקאנישער פּרעזידענט קאנדיראט אין 1916.

מר. טאפט איז דער צווייטער הויכער ריכטער אין דער געשיכטע פון די פאר־אייניקטע שטאטן צו רעזיגנירן. דער אייני־ציקער וואס האט פריער רעזיגנירט פון "סופּרים קאורט" איז געווען דזשאן העי, אין יאר 1795.

מר. יוז איז איצט א מיטגליד פון׳ם וועלט געריכט פאר אינטערנאציאָנאלער גערעכטיקייט.

(::)

קאנאן דאיל ערנסט קראנק

לאָנדאָן, פעב. 4 (איטא). — סער אר־טור קאנאן דאיל, פארפאסער פון די באַ־רימטע שערלאק האלמס דעטעקטיוו גע־שיכטעס, ליגט שוין צוויי וואָכן אין בעט מיט א קראנקן האַרץ.

קאנאן דאיל איז שטארק פאראינטערעס־ירט און גלויבט אין ספּיריטואליזם. עס ווערט באהויפּטעט, אז זיין הארץ איז זיי־ער אפּגעשוואכט געווארן אויף זיין ספּי־ריטואליסטישן טוד אין סקאנדינאוויע.

רעגירונגען פון פריירי פּראָווינצן גרייט צו העלפן דעם ווייץ־פּול

כדי צו פארזיכערן דיעם ווייץ־פּול פון די פריירי פּראָווינצן קענען א געצוואונגענ־נעם פארקויף פון ווייץ, כדי צו מאכן אין צייט די צאָלונגען פון די באנק אוואנסן, וועט אפּשר די מאניטאָבער און די אנטר־ע פריירי פּראָווינצן רעגירונגען נאראנ־טירן די צאָלונגען, כדי די באנקן זאָלן לאָזן די קרעדיטן שטיין אויף ווייטער.

אזא דערקלערונג האט געמאכט פּרעמיער ברעקען אין דער מאָניטאָבער לעגיסלאָ־טור געבטן. ער האט געמאכט אורזאך צו אן ניטאָ קיין באזונדער אורזאך צו באאומרואיקן זיך פאר דעם ווייץ מארק. אבער די בראָקערעדזש הייזער וועלכע ווערן איצט אונטערזוכט האבן ספּעקולירט אין ווייץ, און קאָנען איצט פארפלייצן דעם מארק מיט פארקויף באשטעלן. עס איז דערפאר נויטיק צו באשיצן דעם פול קעגן געצוואונגענעם פארקויף.

ווען עס וועט נויטיק זיין אזא נאראנ־טיע, האט דער פּרעמיער געזאגט, וועט ער זיך ווענדן צו דער לעגיסלאטור נאָך איר צושטימונג. די אנדערע פריירי פּראָווינצן, האט ער געזאגט, פלאנעווען ענלאכע שריט

ווייטער אין דאס אידישע וואָרט

ס׳ איז מעשה׳לע וואס איך האב אנר־ייעלט געהערט:

די אידישע "אומעטומיקייט"

א שיין מעשה׳לע וואס איך האב אנר־ייעלט געהערט:

א אידישער יונגערמאן, וואס האט גע־זוכט ארבעט, האט אין די "וואנט ערס" פון אן ענגלישער צייטונג באמערקט אן אנאנס "שאפער פארלאנגט".

אזוי ווי ער איז געווען אן אויסגעצייי־כענטער אוטאָמאָביל קרייבער, האט ער געשיקט אן אפּליקאציע פאר דער שטע־לע, אנגעבנדיק אויסגעצייכנטע קוואליפי־קאציעס און רעפערענצן.

דער ענטפער פון׳ם ארבעטסגעבער איז געווען: "אייער אפּליקאציע איז אויס־געצייכנט, אויסער דעם אונטערשריפט, דזשייקאב קאהען, וואס ווייזט אויף אייי־ער אפּשטאם. איך האב מיר א פּרינציפּ, זאָלט איר מיר מוחל זיין, קיין אידן ניט אנשטעלן".

האט דאָך אבער דזשייקאב קאהען גע־האט א אידישן קאפּ אויף די פּלייצעס, און דעם "דזשאב" האט ער זייערע נוי־טיק געוואָרפן. — האט ער אנגעשריבן צו דעם זעלבן באלעבאס א צווייטע אפּ־ליקאציע פון דעם זעלבן מין, נאר האט זיך דאס מאל אונטערגעשריבן זשאק רו־סא, — א פראנצויז, הייסט עס.

ער האט די שטעלע בעקאָמען. דער כא־לעבאס איז געווען זייער צופרידן, — א פראנצויז, — און פּונקט האט ער טא־קע נאָך א פראנצויז אנגעשטעלט ווי א שאפער פאר זיין ווייבס אוטאָמאָביל.

— קום טאקע און רייד זיך דורך מיט אים וועגן אייערע צעמיינשאפטלאכע פליכטן. אגב האב איך טאקע ליב צו הע־רען דעם קלאנג פון דער פראנצויזישער שפּראך, באטש איך פארשטיי זי ניט.

"זשאק רוסאן" איז געווארן פינסטער אין די אויגן. וואס זאָל ער דאָ טאן? מיאוס אריינגעכאפּט זיך, — ער קאן אפילו קיין "באנזשור" אין פראנצויזיש ניט זאגן.

מיינא פארפאלן. גייט ער צו צום שאר־פער נומער 1 און זאגט אים: "איך האב דיך אין ארבל".

צו זיין איבעראשונג ענטפערט אים פראנצויז נו. 1 אין ריינעם מאמע לשון: "אין איך האב דיר אין דער ערד".

און דער באלעבאס, וואס האט א פּרינ־ציפּ ניט אנצושטעלן קיין אידישע ארבע־טער, דערהערטריק ווי זיינע צוויי "מראב־צוינן" ריידן זיך דורך אין פראנצויזיש, באמערקט דערויף:

"און איך האב איך ביידן נייין איילן טיף אין דער אדמה", — און טאקע ווי־דער אין ריינעם מאמע־לשון . . .

***

דאס איז איינע פון די צאָלרייכע ווער־סעס פון דער זעלבער מעשה וועגן אי־דישער "אומעטומיקייט".

און, ניט־ווילנדיק, האב איך א מראכט געטאן וועגן דער מעשה, וועגן איך האב לעצטן מאנטאג אונט׳ן געהערט די מא־דאם אנעגין זינגען.

ניין. די מאדאם אנעגין איז זיכער ניט קיין אידישע. אין די אנאנסן וועגן איר איז בפירוש געווען אויסגערעכנט איר יחוס־צעטל:

פון שווערדיש־רייטשע עלטערן. געבאָרן און דערצויגן אין פראנקרייך.

אבער וויפיל בארעקטעריסטישע אידי־שע שטריכן!

זעט נאָר: א פאמיליען נאמען — א רוסישער, עלטערן — עפּעס שווערן און רייטשע, וואס ווערן פארווארפן אין פא־ריז. ווער ווייס סיידן וואס זיילען דאס פאר שווערן און דייטשן?

און זינגען זינגט זי אין זעקס שפּראַ־כען, — פראנצויזיש, דייטש, איטאליע־ניש, רוסיש, שוועדיש און ענגליש, — און איז אין אלע אין דער היים.

ניין, זי איז מיר עפּעס צופיל אינטער־נאציאָנאל פאר א גויע.

און דערצו, — וועלכער גוי איז דאס אזוי פארינטערעסירט אין באטאָנען זיין יחוס צעטל, אז מען זאל וויסן אז ער איז ניט קיין איד? דאס איז דאָך ווי־דער טאקע א ריין אידישער שטריך.

האב איך טאקע געטראכט בשעת מעשה: ווי אז איך גיי צו צו איר און טו איר א זאג בסוד־סודות "איך האב דיך אין ארבל?"

ווער ווייס, אפשר וואלט זי מיר גע־ענטפערט אויף דעם ריין־אידישלאכן שטייגער . . .

***

און אפשר וואלט זי זיך ניט אונטער־גענעבן, און וואלט מיך אויסגעזידלט דער פאר וואס איך זידל זיך אין א שפּראך וואס זי פארשטייט ניט . . .

אט האבן מיר דאָ געהאט א גרויסן "רוסישן" קינסטלער, א פּיאָטינגארסקי, — פון די יעקאטערינאסלאווער . . .

זיין יחוס, דאכט זיך מיר, ווייסן מיר. אין "פארוועטס" האט מען געשריבן וועגן אים ווי וועגן א אידישן קינסטלער פון רוסלאנד. מיר אליין איז דער נאמען באַ־קאנט ווי א אידישער נאמען.

און דאָך, ווען אונזערער א פארטרעטער האט ביי אים געפרעגט "ווי יעווערעי?" (זייט איר א איד), האָט ער שטאלץ גע־ענטפערט: "יא רוסקי" (איך בין א רוס).

***

די אנטיסעמיטן זיינען גערעכט: די אידן זיינען א געפערלאכן פאלק, ווייל אור־מעטום זיינען זיי, און ערגעץ קאן מען ווי ניט דערקאנען.

אפילו די אנטיסעמיטישע פּארטייען זיינען פול מיט אידן, — און דערפאר זיי־נען עס טאקע די אנטיסעמטן אזעלכע גנבים און שווינדלער . . .

THE ISRAELITE PRESS

The only Jewish Newspaper in Western Canada.

דאס אידישע ווארט

Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year
Est. 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

ווערט אמעריקע א פאליציייאישער שטאט ?

אין דעם אמעריקאנער פאליטישן לעבן איז עס שוין געווארן א טראַדיציע, אז עס זאל ניט דורכגיין א סעסיע פונ׳ם קאנגרעס אן וועלכע ס׳איז נייע אנטי-אימיגראנטישע בילס. עס זיינען דאך דא אזויפיל קאנגרעסלייט וואס מוזן דערווייזן פאר זייערע וויילער, אז זיי פארדינען כשר זייער געהאלט אינ׳ם קאנגרעס, און די לייכטסטע און זיכערסטע זאך פאר זיי איז אריינצובריינגען עפעס א ביל קעגן אימיגראנטן, — זייענדיק זיכער, אז אויף דעם געביט וועלן זיי מאכן דעם געהעריקן איינדרוק אויף זייערע וויילער.

די מייסטע פון די דאזיקע בילס זיינען פון אזא אומגעלומפערטן כאַראקטער, אז אפילו די אמעריקאנער געזעצגעבערישע קערפערשאפטן, וואס זיינען אין זייער איבערוועגנדיקער מאיאריטעט אנטי-אימיגראנטיש, קאנען זיי ניט אננעמען. אבער דאך גייט ניט דורך קיין איינציקע סעסיע, וואס נעמט ניט אן קיין נייע באשריינקונג, קיין נייע נגישות קעגן אימיגראנטן.

מען האט געקאנט דערווארטן, אז דער קאנגרעס וועט זיך שטריינג האלטן ווייטער אן דער דאזיקער טראדיציע פון די לעצטע פאר צענדליק יארן, — און אז עס וועט קומען די צייט, ווען די אימיגראציע פון אייראפע וועט באשריינקט ווערן צום מינימום, וועט ער זיך נעמען צו יענע בילס, וועלכע האבן נאך מיט א פאר יאר צוריק אויסגעזעען ווי אוממעגלאכע.

צו די בילס פון דעם כאראקטער, וואס זיינען דורכגעפאלן איין מאל נאך דעם צווייטן, באלאנגען די, וואס באציען זיך אויף דער באשריינקונג פון דער איינוואנדערונג פון קאנאדע און אנדערע אמעריקאנער לענדער, דעם איינפיר פונ׳ם פאספארטן סיסטעם פאר אימיגראנטן און דעם פארבאט צו באשעפטיקן אומגעזעצלאך אריינגעקומענע אימיגראנטן אונטער דער דראונג פון א שווערער שטראף.

מיט א קורצער צייט צוריק האט עס נאך אויסגעזעען, אז אזעלכע בילס קאנען ניט דורכגעפירט ווערן. איצט אבער, ווען אלע אנדערע מעגלאכקייטן צו באשריינקען אימיגראציע און די רעכט פון אימיגראנטן זיינען אויסגעשעפט, זעט עס אויס פאר זייער מעגלאך, אז זיי זאלן טיילווייז אדער אינגאנצן אנגענומען ווערן. טאמער וועט וועלכער ס׳איז פון זיי נאך איצט ניט דורכגיין, וועט עס מיינען בלויז, ווי אונז זעט אויס, א צייטווייליקע אפלייגונג, ביז אן אנדער סעסיע פונ׳ם קאנגרעס.

די איצטיקע סעסיע פונ׳ם קאנגרעס האט, צוערשט, אריינגעקראגן א ביל צו באשריינקען די איינוואנדערונג פון קאנאדע און די אנדערע אמעריקאנער לענדער, געצילט הויפטזאכלאך קעגן מעקסיקא. דער ביל שלאגט פאר, אז פאר יעדן אמעריקאנער וואס וואנדערט אריין אין א געוויסן אמעריקאנער לאנד, זאלן אריינגעלאזן ווערן דריי אימיגראנטן פון דעם באטרעפנדיקן לאנד. דער דאזיקער באזיס פאר א קוואטא איז אין עצם א זינלאזער, אבער עס מאכט ניט אויס, אבי דער ציל ווערט דורך אים דערגרייכט: אזוי ווי אמעריקאנער וואנדערן אויס כמעט בלויז קיין קאנאדע, וועט עס מיינען, אז די גרעניצן וועלן כמעט אינגאנצן פארמאכט ווערן פאר אימיגראנטן פון מעקסיקא און אנדערע דרום אמעריקאנער לענדער. און וועלן טיילווייז בלייבן אפן פאר קאנאדע, מיט וועלכער מען וויל זיך ניט צופיל איינרייסן און די אימיגראנטן פון וואנען זיינען ניט אזוי דערווידער פאר די אמעריקאנער, ווי די דרום אמעריקע.

מיט א יאר צוריק איז נאך די אדמיניסטראציע געווען, צוליב פאליטישע טעמים, קעגן א קוואטא פאר אמעריקאנער לענדער. איצט הערט מען דערווייל גארנישט ניט פון איר וועגן דעם ענין.

דער פאספארטן ביל אריינגעטראגן אין קאנגרעס ווערט שוין אפן געשטיצט פון סעקרעטאר דייוויס, און איז אויך גוטגעהייסן געווארן פון דער אמעריקאנער ארבעטער פעדעראציע. די אימיגראנטישע באפעלקערונג און די ליבעראלן וועלן פראטעסטירן קעגן אים, אבער ווער הערט זיך סיידן צו צו זייערע שטימען ?

צולעצט איז אריינגעטראגן געווארן דער ביל צו פארבאטן, אונטער דער דראונג פון שווערע שטראפן, די באשעפטיקונג פון אומגעזעצלאך איינגעוואנדערטע ביי וועלכער ס׳איז ארבעט. דער ביל פארזארגט אפילו א סיסטעם פון פריוואטן שפיאנאזש, וואס זאל העלפן דער רעגירונג כאפן אזעלכע "פארברעכער".

דער דאזיקער ביל, פונקט ווי דער פאספארטן ביל, זיינען געצילט קעגן דער אומגעזעצלאכער איינוואנדערונג. אבער ער וועט זייער שווער טרעפן די געזעצלאך איינגעוואנדערטע, ווייל יעדער איינער פון זיי ווערט אוועקגעשטעלט אין דער קאטעגאריע פון פארדעכטיקטע. אפילו געבוירענע אמעריקאנער וועלן אויך מסתמא מוזן דערפילן זיין ווירקונג, — ווייל יעדער פאליציסט און יעדער שפיאן וועט דאך יעדן איינעם מאגן חושד זיין, אז ער איז אן אומגעזעצלאך איינגעוואנדערטער.

דאך, ווי מיר האבן געזאגט, האבן די בילס גוטע געלעגנהייטן דורכצוגיין. און דאס וועט אגב זיין א גרויסער שריט צו דער פארוואנדלונג פון די פאראייניקטע שטאטן אין א פאליציייאישן שטאט . . .

א פראקטישער ציוניסט

נ. שיפער, וועלכער קומט היינט אהער אויף א באזוך פון ארץ-ישראל, זיין נייע היים, איז איינער פון די זייער ווייניקע פראקטישע ציוניסטן, פאר וועמען דער ציוניזם איז ניט פארבליבן בלויז ווי אן אידעאל פאר׳ן אידישן פאלק, אבער וואס האט צו אים פערזענלאך בלויז אן אויסערלאכע שייכות.

מר. שיפערן איז געלונגען דא אין וויניפעג מאכן א נישקשה׳דיק פארמעגן. ער איז געווען א טעטיקער ציוניסט, און האט געהאלפן דעם ציוניזם מיט ארבעט און מיט געלט. ער האט זיך אבער מיט דעם ניט באנוגנט: דער ציוניזם איז ביי אים געווארן זיין פערזענלאכער ענין, און ער האט זיך מיט זיין פאמיליע באזעצט אין ארץ-ישראל, וואו ער העלפט, אויף זיין שטייגער, אין דער ממשות׳דיקער ארבעט פון בויען דאס לאנד.

אויף וויפל דאס איז אונז באקאנט, האט מר. שיפער קיין חרטה ניט. ער האט אויסגעפונען, אז דער פראקטישער ציוניזם פון דעם סארט שטעלט ניט בלויז צופרידן די נשמה. נאר ער לוינט זיך אויך פונ׳ם געשעפט שטאנדפונקט.

ער ברייַנגט איצט אהער א באזונדער גרוס צו אלע ציוניסטן מיט קלענערע אדער גרעסערע קאפיטאלן, וואס קאנען ווערן, ווי ער, פראקטישע ציוניסטן. ער ברייַנגט זיי דעם אנזאג, אז זיי קאנען נעמען א האנט אין דער ממשות׳דיקער ארבעט און העלפן דעם ציוניזם אויף א פראקטישן אופן פון דער נאענטן, און מיט צווייפאכע פראפיטן פאר זיך.

דארטן, אין ארץ-ישראל, קאנען זיי ברייַנגען גרעסערע נוצן פאר׳ן ציוניזם, איידער פון דערווייטן, — אויב זיי זאלן נאר אינגאנצן דארטן ניט פארלירן זייער אידעאליזם און ניט אנהויבן יאגן זיך נאך ביליקע ארבעטער הענט . . .

מר. שיפער האט זיי פיל צו דערציילן וועגן דעם ענין פון זיין אייגענער דערפארונג. און די היגע ציוניסטן וועלן אים זיכער זייער גערן אויסהערן

קלימאט, שטימונג און ווערק

(פון אונזער ירושלים׳ער קארעספאנדענט)

פון י. אייגער

אין קיין לאנד הערט מען אזוי ניט די ברכה פון רעגן ווי אין א״י, וואו 8 — 9 מאנאטן אין יאר זעט מען ניט קיין טראפן רעגן און דעריבער איז יעדער רעגן טאג דא אזוי טייער, יעדער רעגן איז "גשמי ברכה". כמעט אין אלע אידישע קאלאניעס מעסט מען אים און מען לויפט מיט טעלעגראמעס איבער די דראטן: "ביי אונז איז שוין פאראן אזויפיל און אזוי פיל רעגן". און באלד זעט מען טאקע די פאלגן: עס באוויזן זיך אלערליי גרינסן, דער מארק איז פול מיט שיינע, רויטע פאמידארן און פארפלייצט מיט גאלד-געלבען בלומען קרויט און מיט גאלדענע אראנזשעס, וועלכע ווערן רייף צו יענער צייט.

ווי שווער עס זאל ניט זיין די שטימונג, ווי פארפלאנטערט און פארנעפלט עס זאל ניט זיין די פאליטישע לאגע, ברייַנגט נאך אימער דער רעגן טרייסט און האפענונג. איבער 30 טויזנט אידן זיינען דירעקט אפהייַנגיק פונ׳ם רעגן, און אומדירעקט — דאס גאנצע לאנד, ד. ה. דער גאנצער אידישער ישוב. די אידישע לאנדווירטשאפט איז נאך יונג און האט נאך ניט אנגעזאמלט קיין כחות כדי לייכט איבערטראגן שלעכטע גערעטענישן. יעדע שלעכטע גערעטעניש פאלט צו לאסט דעם קרן היסוד, וועלכער מוז פארווענדן זיינע מיטלען, וואס זיינען באשטימט אויף צו דעקן דעם נארמאלן בודזשעט, ד. ה. פירן די נאציאנאלע היים און זי ווייטער בויען, אנשטאט דעם איז ער געצוואונגען צו אונטערשטיצן די קאלאניסטן, וועלכע האבן געליטן פון דער שלעכטער גערעטעניש. מער ווי אויף אנדערע אפטיילונגען ליידט די לאנדווירטשאפטלאכע אפטיילונג, ווייל דא איז ניטא קיין פארפליכטונגען, קיין צאלונגען אין באשטימטע טערמינען, ווי למשל, ביי דער אפטיילונג פאר דערציאונג אדער סאניטאציע, און דעריבער קאן מען פארקלענערן די הוצאות ווי מ׳וויל. דאס איז אבער זייער א טרויעריקע באקוועמלאכקייט, ווייל דוקא די לאנדווירטשאפטלאכע אפטיילונג איז דער עקר העקרים אין דעם בוי פון ארץ-ישראל.

היינטיקן יאר איז דער רעגן געקומען אין דער צייט און אין א גענוגנדער מאס; פון אלע אידישע קאלאניעס קומען אן דערפרייענדע ידיעות, אז מ׳האט אפגעאקערט און אפגעזוייט אלעס אין דער צייט און אז אלץ גייט כשורה. אויך די באוואלדונג איז אין א גרויסער מאס פארבונדן מיט רעגן, ווייל די בוימער-איינפלאנצונג פאדערט אז די ערד זאל האבן גענוג פייכטקייט. פאר היינטיקן רעגן סעזאן האט דער נאציאנאל-פאנד לויט דעם פלאן פארפלאנצן נייע 180,000 בוימער. פון זיי — 100,000 אין באלפור וואלד, 10,000 טויזנט אין קרית ענבים אלס אנדענק פון איינשטיין-וואלד; 30,000 צום אנדענק פון דער קריג-געפאלענע אין טשעכאסלאוואקיע און 40,000 אין "משמר העמק" אינ׳ם וועלדל פון השומר הצעיר. די באוואלדונג פון קרן קימת איז איינע פון די דרייסטסטע אידישע ווערק אין ארץ-ישראל; מ׳באדעקט מיט פרישע גרינע וועלדלאך די נאקעטע בערג, פארלאזטע, שטיינערנע און זאמדיקע בארנס וואס נוצן שוין צו גארניט, און דער שכר פאר דער ארבעט וועט ערשט קומען עטעס שפעטער, ווי פון יעדער קולטורעלער ארבעט, וואס ווערט געטאן פאר דער ווייטער צוקונפט. די באוואלדונג פארדינט אויפמערקזאמקייט און איך דיינק צו באקאנען מיט איר די לעזער דורך א ספעציעלן ארטיקל.

און מיט דעם פרישן גרינס, וואס וואקסט איצט אזוי בשפע, האבן די אראבער און אראבערנס ווידער אנגעהויבן צו קומען אויף די אידישע מערק אין ירושלים. די באציאונגען צווישן די אידן און די אראבער, ווען מ׳באגעגנט זיך נאר, זיינען זייער צערטלאכע. יעדער צד איז איצט אומנאטירלאך פארזיכטיק, רעדט אזוי ווייך, און ווען מען צערעדט זיך וועגן פאליטיק גיסט מען אויס דעם גאנצן צארן אויף דעם ענגלענדער:

— ווען ניט ער, (דער ענגלענדער) וואלטן מיר דען זיך ווען עס איז געקריגט? מיר האבן אימער געלעבט אין פרידן און וואלטן ווייטער אזוי געלעבט...

— געוויס איז דאס זיין ארבעט; ווי אזוי דען וועט ער זיך האלטן, ווי אזוי וועט ער דא האלטן זיינע סאלדאטן און באאמטע, וואס נעמען אזא הויכן געהאלט ? . . .

דאך איז דאס נאך גאנץ ווייט פון ווירקלאכן שלום. מעגלאך, אז דער שלום וועט קומען גיכער ווי מיר דיינקען, אבער די דאזיקע געשפרעכן זיינען זייער פארלויפער. לעת עתה פירן ביידע צדדים אן אנגעשטריינגטן פאליטישן קאמף דא אין ארץ-ישראל און אין לאנדאן. דעם וועג פון גוואלד-טאטן האבן די אראבער, ווייזט אויס, גאנץ ערנסט פארלאזן, ווייל זייערע עצה געבער האבן זיי געזאגט אז דאס וועט זיי מער גאר ניט געבן. איצט האבן זיי געוויסע האפענונגען אויף זייערע פאליטישע שריט. זיי האבן ניט אזויפיל פריינט וויפל די אידן האבן שונאים. די דאזיקע אייראפעיאישע שונאים לערנען זיי ווי צו סטימולירן א נאציאנאלע באוועגונג; זיי לערנען זיי הלכות ענגלישע פאליטיק און ווייזן זיי טאקע ווי א טיר עפנט זיך . . .

אויך די אראבישע פרעסע איז געווארן פיל גלאסענער אין פארגלייך מיט דער ערשטער צייט נאך די געשעענישן, ווען יעדע צייטונג איז געווען פול מיט ליגנס בלבולים און גיפט. אויסער דער צייט האט דא די רעגירונג פיל מיטגעהאלפן מיט שטריינגע מיטלען פאר פרעסע-פארברעכן. ערשט צוריק מיט א פאר טעג האט די מאכט צוגעמאכט די מוסולמאנישע צייטונג, וועלכע איז אן ארגאן פון דעם מוסולמאנישן הויכן ראט פאר א נידערטרעכטיקן ליגן, וואס האט ווירקלאך געקאנט אויפהעצן די אראבער. די צייטונג האט געשריבן ניט מער און ניט ווייניקער אז מען האט אנטדעקט אן אטענטאט אויפ׳ן גראנד-מופטי, און וועלכן עס זיינען פארמישט ציוניסטישע פירער. די רעגירונג האט דאס אפיציעל אפגעלייקנט און די צייטונג פארמאכט.

אין אלגעמיין איז די פאליטישע לאגע אומבאשטימט און דעריבער איז אויך די שטימונג אזעלכע ווי מען ווארט אויף עפעס. איבערהויפט אין ירושלים, וואו מ׳באשעפטיקט זיך אממערסטן מיט פאליטיק. ווען מען וויל זיך באפרייען פון דער דאזיקער שטימונג מוז מען פארן אויף א באזוך אין די אידישע קאלאניעס. — דארט לעבט מען און מען ארבעט ווי אמאל, נארמאל, אן שום שטערונגען און נערוועזיטעט. גוט ווירקן אויך אויף די אויפגערייצטע נערוון די אינדוסטריעלע שטעט תל-אביב און חיפה, וואו הונדערטער אינדוסטריעלע אונטערנעמונגען ארבעטן נארמאל, באשעפטיקן א גאנצע ארמיי ארבעטער; פיל פון זיי ארבעטן ביי טאג און נאכט. אלץ איז באשעפטיקט, עס הערט זיך א פרייד פון שאפונג און עס איז נישטא קיין צייט פאר קיין פאליטיק.

אן ארטאדאקסישער רב און א מאדערנער אינטעליגענט

(באטראכטונגען) (רעדזשיינע)

פון דר. יצחק ווייסטרב

דער משונה׳דיקער פארגלייך געהערט ניט מיר, ער איז געברויכט געווארן פון א לאקאלן קארעספאנדענט אין ענגליש; און ווי אזוי משונה׳דיק עס קלינגט ניט, וויל איך דאך דעם אויסדרוק געברויכן, כדי אביסל שפיל רוים צו געבן פאר מיין פאנטאזיע און אפשר וועט עס דאך דינען פאר א מוסר השכל, פאר די, וואס זייער גאנץ אידישיזם באשטייט ניט אזוי אין פאנאטיזם, ווי אין נעגאטיוויזם, ד. ה. זיי זיינען ניט אזוי שטארק באהאווענט אין דער יונג-אידישער ליטעראטור ווי אין זייער אויסגעשפראכענעם עם-הארצות בנוגע העברייאיש און אלטע ווערטפולע קולטור אוצרות.

כדי צו זיין אן העברייער, מוז מען, ווי געזאגט, קודם כל זיך אביסל ברעכן דעם מוח פאר לערנען, און נאך ווי אזוי לערנען! מען מוז אריינדרינגען לפני ולפנים אין די אלטע-נייע-אוצרות פון אונזער טויזנט יעריק קולטור-שאפן, מ׳מוז אביסלע טועם זיין פון דעם עץ-הדעת.

כדי צו זיין אידישיסטיש, כ׳מיין עס לויט דעם פשוט׳ן נוסח, ווי מיר באגעגנען זיי אין אלטעגלאכן לעבן, חוץ פון זייער ווייניק אויסנאמען, — הייסט פשוט גאר ניט געלערנט און גאר ניט פארגעסן און ביי א סך איז דאס א דעק-ווארט פאר עם-הארצות. און ממילא אויס אויטאריטעט און דרך ארץ פאר דער אידישער געזעלשאפטלאכקייט אין ברייטן זין פון ווארט.

פארקערט, וואס מער דאס העברייאישע בוך איז פארזיגלט מיט טויזנט חתימות איז דאס בעסער פאר דעם אידישיזם. געלויבט איז די באוועגונג, וואס האט ווירקלאך באפרייט אירע אנהייַנגער פון לערנען עפעס אין דעם אלטן מקור און באַרייכערן דאס אידישע וויסן.

און איצט נאך דער קליינער הקדמה, גיי איך איבער אייגנטלאך צו דער טעמע: מיר זיינען באצייכנט געווארן אלס "עמא פזיזא" — א פאלק פון איילעניש. אפשר איז דאס אמאל גאר געווען א מעלה פאר אונז, אין דעם גרויסן וואנדערונגס פראצעס פון דעם אידישן פאלק האט עס געמוזט שאפן פאזיטיווע אוצרות און א אייגענע קולטור ווירקלאך פארשפעטערהייט.

ווי וואלט געווען צו אונזער פאלק ווען מיר וואלטן געווען ווארטן מיט אונזער קולטור אויף בעסערע גינסטיקע און עקאנאמישע באדינגונגען.

ליידער האט זיך די דאזיקע אייגנשאפט געענדערט אין דער לעצטער צייט אין א נעגאטיווער פאזע: ניט מיר שאפן נאר מיר שפרינגען פון איין שטראם צום אנדערן, מיר צעברעכן אין איילעניש אנגעזאמלטע פאלקס-אוצרות מיט א מאך פון דער האנט און לויפן צו שאפן עפעס נייעס מיט א גרויס התלהבות און האבן ניט קיין צייט זיך אומצוקוקן אויב מיר האבן ניט אפשר אין דעם אלטווארג א פאר בריליאנטן און דיאמאנטן פארגעסן..

ביי אנדערע פעלקער דווערט א פאליטישע אדער קולטור באוועגונג הונדערטער, הונדערטער יארן ביז זי ווארצלט זיך איין; אנטוויקלט זיך פלאנמעסיק אינ׳ם וועג פון עוואלוציע, און דאך דורך א היסטארישן פראצעס.

אבער ווי גייט עס צו ביי אונז? די גאנצע העברייאישע באוועגונג אין איר מאדערנער פארם איז לערך א גאנץ אינגער, ניט אריינרעכענענדיק די ערשטע פאזען פון דער מענדלסאן-השכלה-באוועגונג און זאל מען מיך ניט מיס-פארשטיין, — איך רייד דא וועגן דער קולטור באוועגונג אין איר וועלטלאך מאדערנער פארם. געווים איז די העברייאישע קולטור אין איר אלטער פארם א פראדוקט פון אן אלטער טויזנט-יאריקער קולטור, אין וועלכער אונזער ריינער שאפנדער גייסט האט זיך אמבעסטן אויסגעדריקט.

און מערקווירדיק, איידער די באוועגונג האט זיך באוויזן ווי געהעריק צו אנטוויקלען, דער באראכטענדער וועג איז געווען דער שענסטער אויסדרוק פון שאפן, כ׳מיין דא די צייט פון "השלוח" און אחד העם מיט זיין אלטע לוחות מיט אן אויסערגעוויינלאכער שנאה, צום בריליאנטער נעם העברייאישן ווארט, וואס האט אזוי הארציק גערערט צו אונזער נשמה.

נעמט דאס געביט דרשנות: ווי לאנג איז דאס נאך געווען, אז א מגיד האט געקאנט זאגן א שארפן פלפול, א פשט׳ל און באציווערן זיינע צוהערער, ער האט געהאט א ברייט אודיטאריאום, וואס זיי זיינען געווארן מתפעל פון זיין חריפות.

די דרוש ליטעראטור אין דער פארם פון א "בינה לעתים", "יערות דבש", עקדה", אהבת יונתן" וכדומה איז גאר ניט אזוי אלט.

איצט האבן מיר שוין דערגרייכט אזא שטופע פון עם-הארצות, אז עס איז אוממעגלאך פאר א רעדנער צו ציטירן אפילו א זאץ פון העברייאישן וויסן. א פשוט׳ער טמטום-המוח און שווער-העריקייט פאר א ווארט פון תנ״ך תלמוד און שפעטערע ליטעראטור.

די טיפן וואס מיר באגעגענען אצינד אינ׳ם עפנטלאכן סאציאלן און מ׳שטייגס געזאגט קולטור לעבן, דאס זיינען ניט די אלטע פרצ׳יאנער אדער זשיטלאווסקים, וואס זיי זיינען געווען אנגעזאפט מיט העכט העברייאיש וויסן און דאך נוטה צום אידישיזם אויס געוויסע דעמאקראטישע פרינציפן. אט א דער דור פון פאזיטיוון אידישיזם שטארבט אפ; מיר האבן אצינד צו טאן מט גאנץ געוויינלאכע פשוט׳ע ברואים וואס האבן שוין גאר ניט באטרעטן דעם וועג פון העברייאיש וויסן.

די אנגעזאמלטע אוצרות וואס מיר האבן געירשנט מיט מסירות נפש איז פאר זיי פארשלאסן געווארן מיט זיבן חתימות.

פשוט אן א שיטל עברי איז מען אצינד א אידישיסט, א ליטעראט, א קהל-מאכער. דער וועג איז זייער לייכט, צו באטרעטן אים.

דער ארטאדאקסישער רב וועלכער ווערט אזוי לייכט איצט פארשפאטעט איז פאר אלעם געווען א אידישער געלערנטער וועלכער האט באזעסן א שיין ביסל פון אידישער בילדונג. איר קאנט אפשר ניט איינשטימען מיט זיינע רעליגיעזע אנשויאונגען אבער זיין הויכע בילדונג דאס קאנט איר ניט אפלייקענען.

פערזאנען ווי א רב קוק, רבי שמואל מאהילעווער, רבי יצחק אלחנן, מרדכי עליאשבורג און רבי יצחק יעקב ריינעס זיינען היסטארישע פיגורן.

דער מאדערנער אידישער אינטעליגענט מאג אנשטאט זיי צו פארלאכן זיך בעסער באקאנען נעענטער מיט זייער גייסטיקער וועלט.

אין די שיינע מאנאגראפיעס פון א רש״י, רבי לוי יצחק בערדיטשעווער וואס ווערן געדרוקט אינ׳ם "אידישן ווארט" אנטפלעקט זיך די פערזאן אין א גאנץ אנדערער אינטערעסאנטער פארם, אפילו פאר עכטע אידישיסטן און זיי זיינען דאך געווען ארטאדאקסישע רבנים.

דער מאדערנער אידישער אינטעליגענט האט זיך אבסאלוט ניט וואס צו דערווארטן פון דעם סארט אידישע תלמידי חכמים; ניט תמיד איז זייער שאפן געווען נאר פון רעליגיעזן כאראקטער.

וועלט פראבלעמען און צניעות׳דיקע פארמען האבן זיך אפגעשפיגלט ניט איינמאל אין זייערע ביכער.

דאס געביט איז נאך ניט פולשטענדיק באארבעט. איך וויל ראטן אט דעם סארט נעגאטיווע אידישיסטן אביסל העברייאיש צו לערנען, כדי דעם שליסל צו געפינען צו די אוצרות, וואס ווארטן מ׳זאל זיי אנטדעקן.

ס׳איז ניטא קיין גרונד מורא צו האבן פאר א פסוק פון תנ״ך אדער א שיינע שטעלע פון מדרש און אנדערע העברייאישע קוואלן וואס ווערן זאכלאך ציטירט. נאר זיינען פארברייטערט מיט אביסל העברייאיש וויסן, כדי דעם אינהאלט צו פארשטיין און אים ריכטיק אפצושאצן. מיט דעם פאזיטיוון אידישיזם האט מען געקאנט לכל הפחות דעבאטירן. דער נעגאטיווער אידישיזם, דער האט שוין גאר קיין חן ניט.

אין די צייטן פון פעטלורא האט ער געשענדעט און געמארדעט

א זון פון איינעם פון זיינע קרבנות האט אים באצאלט ווי ער האט פארדינט

פון י. ראזמאן

אנדריי באטיוק איז אין דער צייט פון די פעטליורא פאגראמען אין אוקראינע געווען באוואוסט אלס בלוט-דורשטיקע חיה. ער איז דאמאלסט אלט געווען 20 יאר מיט עפעס און ניט אכטנדיק אויף זיין יוגנט, האט ער אפגעטאן אזויפיל שוידערלאכע זאכן, אז צענדליקער אידישע שטעטלאך האבן געציטערט, ווען מען האט נאר זיין נאמען דערמאנט און געזאגט האט מען, אז ער האט מיט זיינע אייגענע הענט דערמארדעט צענדליקער אידישע מענער, פרויען און קינדער. די צאל פון די אידישע פרויען וואס ער האט געשענדעט וועט אייביק פארבלייבן אומבאוואוסט.

און אט דער דאזיקער באטיוק איז ניט לאנג צוריק גע׳משפט געווארן אין טשערקאסי און איז פאראורטיילט געווארן צום טויט. דעם אורטייל האט איבער אים דורכגעפירט א איד, דער זון פון א שוחט, וועמען באטיוק האט אליין געקוילעט מיט דעם שוחט׳ס חלף. די געשיכטע איז אזוי אינטערעסאנט, אז מיר וועלן זי דא איבערגעבן מיט אלע איינצעלהייטן און דאס וועט אפילו דעם אומגלויביקן איבערצייגן, אז בלוט איז ניט קיין וואסער, אז דער מערדער קריגט סוף כל סוף זיין פארדינטע שטראף.

געשעען איז דאס אין 1920. אין א שיינעם פרילינג טאג, ווען באטיוק איז פלוצלונג באפאלן דאס שטעטעלע מ. אין קיעווער גובערניע און האט מיט זיין באנדע גענומען מארדן און שענדן די אומבאשיצטע אידישע באפעלקערונג. באטיוק האט געהאט א טבע אצפולאכן און אפצושפעטן פון זיינע קרבנות, וועלכע ער האט געפירט צו דער תליה. פייגלינג, האט ער די ארימע אידן גערופן: א איד איז א טרוס, פלעגט ער זיך ווילצלען, א איד ציטערט פאר׳ן טויט און בעת די געפייניקטע פלעגן די אויגן ארויסקריכן פון שרעק און ווייטיק, האט ער דאמאלסט ליב געהאט לוסטיק צו מאכן זיך און ארויסזאגן צינישע גלייכווערטלאך.

באטיוק אליין האט זיך אריינגעריסן אין זלמן דעם שוחט׳ס הויז, האט געשענדעט זיין טאכטער, דערשטאכן די שוחטקע. דערנאך האט ער דערטאפט דעם גרויסען חלף, וואס איז געהאנגען אויף דער וואנט, האט דעם ארימען שוחט געשליידערט צו דער ערד און אויף אפגעשניטן דעם קאפ. איידער דער שוחט איז געשטארבן, האט ער נאך געקענט ארויסשרייען: — מיינע זין וועלן זיך מיט דיר אפרעכענען פאר אונזער בלוט, דו רוצח, פארפלוכטע זאלסטו זיין אויף אייביק!

דעם שוחט׳ס עלטערער זון האט שוין דאמאלסט געדינט אין דער רויטער ארמיי און זיין אינגערער זון, א 15 יאריקער איינ-

(שלוס אויף זייט 3)

"נאטאשא"

אפערעטע אין דריי אקטן געשפילט לעצטן פרייטאג און שבת אין קווינס טעאטער

(רעצענזיע)

פון מאריס גוסין

מוזיק, געזאנג, טענץ, טרערן, קאמעדיע, שפאס, הומאר, ליבע, האס, דראמע, — דאס זיינען די עלעמענטן וואס שטעלן צוזאמען די אפערעטע "נאטאשא", אין וועלכער די צוויי געסט, פלארענס ווייס און מאריס אוישער, האבן געשפילט די הויפט ראלן. עס וועט זיין ניט איבערטריבען צו זאגן, אז היינטיקן סעזאן האט זיך ביי קיין אויפגעפירטער אפערעטע אזויפיל ניט געדרודערט אין קווינס טעאטער ווי ביי דער דאזיקער.

"נאטאשא" איז א אפערעטע צוגעזאלצען און צוגעגלאך און באפעפערט צום "אידישן טעם". אט פליסט א טרער און אט טראגט זיך פאנאנדער א געלעכטער, אט דריקט אן אומעט און באלד ווערט עס פאריאגט פון א געלונגענעם וויץ. אט איז די שטימונג אן אנגעצויגענע און באלד ווערט עס צעבלאזן פון א טענצל — אן אפערעטע וואס ווארעמט פון קאלטס אין ווארעמס און פארקערט.

די ערשטע צוויי אקטן זיינען אמבעסטען געלונגען דעם פארפאסער. עס איז דא אינהאלט, — וויניקסטנס מעלאדראמאטישער, און נעמענדיק אין אנבאטראכט, אז אפערעטעס ווערן ניט געשריבען לשם שמים נאר לשם "סטאריזם" וואס מיינט "דאלאריזם" פאר אלע צדדים, איז דער דריטער אקט מסתמא אויך א געלונגענער, אז ניט וואלט ער ניט אנגעזעען די ליכטיקע וועלט פון דעם אמעריקאנער אידישן אפערעטן טעאטער . . .

בכלל איז עס זייער שווער פאר א אידישער טעאטער טרופע אויפצופירן אן אפערעטע אין דער פראווינץ און עס זאל זיין הונדערט פראצענט געלונגען. כדי אויפצופירן אן אפערעטע ווי עס פאדערט זיך, מוז זיין ביז דער אקטיאר אדער אקטריסע טרעטן ארויף אויף דער בינע א פראכטפול שיינער טעאטער מיט א ליבער אטמאספערע. עס מוז זיין א רייכע, שיינע און קינסטלערישע אויסשטאטונג, עס מוז זיין א גרויסער גוטער ארקעסטער מיט א גוטן דיריגענט, א גוט געלערנטער כאר, גוטע טענצערס, שיינע קאסטיומען און אלע אנדערע נויטיקייטן וואס עס פאדערט זיך פאר אן אפערעטע. אט די אלע אויסגערעכנטע "קלייניקייטן" שאפן ווייניקסטנס פופציק פראצענט צו דעם דערפאלג פון דער אויפפירונג און די איבעריקע פופציק פראצענט מוז שוין צושטעלן די טרופע, און אויב די באטרעפנדע שוישפילער קאנען דאס צושטעלן, דאמאלסט ווערט די מינדסטע אפערעטקע פארוואנדעלט אין א שיינער אמוזירנדיקער אויפפירונג וואס ציט צו דעם צושויערס אויפמערקזאמקייט און דאס מיינט דערפאלג.

פלארענס ווייס, ניט האבנדיק די אלע אויבנאויסגערעכנטע טעאטער אמוניציעס, האט אבער אין דער ראל פון "נאטאשא" באוויזן אריינצודרינגען אין די הערצער פון די צושויער און זי האט געוואונען זייער ליבע און סימפאטיע מיט איר ערשטן אויפטריט.

פלארענס ווייס, מיט איר פיגור, חן, שטימע, לעבעדיקייט און מיט איר גאנצער באוועגונג איז גוט צוגעפאסט צו דער ראל פון נאטאשא און זי האט זיך בכלל איבערצייגט צו זיין א פייאיקע אפערעטן אקטריסע.

זי זינגט שיין, זי האט א שיינע שטימע צו ריידן, זי טאנצט שיין און זי האט געמאכט פיינע איבערגאנגען פון פרייד צו טרויער. זי האט איר ראל גוט אויפגעפאסט און באהאנדלט זייער צארט. די קווינס טעאטער טרופע האט אין פלארענס ווייס צוגעקראגן א ווינשנסווערטע מיטגלידערן וועלכע וועט אין א גרויסער מאס באַרייכערן דעם אנסאמבל.

מאריס אוישער איז אין פארלויף פון די דריי סעזאנען וואס ער איז דא ניט געווען נישקשה׳דיק אויסגעוואקסן — אין זינגען און שפילן נאטירלאך. (אין וואוקס קיין עין הרע האט ער געגוט). ער האט זיך גוט צוגעפאסט צו דער ראל פון הערשל, און ער האט ביז א געוויסן גראד דערפילט זיין שליחות אין דער דאזיקער ראל. כאטש אין סצענע, דא וואו ער האט א קלאפ געטאן מיט זיין קאנקורענטס שטעקן איבער דער קאפ, איז געווען ניט צו גוט אויסגעארבעט לויט זיין כאראקטער.

מאריס אוישער איז נאך גאר א יונגערמאן, און מיט אביסל אנשטריינגונג און גוטער אויפפאסונג האט ער פאר זיך א פיל פארשפרעכנדע צוקונפט אויף דער אמעריקאנער אידישער אפערעטן בינע.

זאל דא געזאגט ווערן צו מאריס אוישער, אז ער זאל זיך בשום אופן ניט לאזן פארפירן פון די ביליקע רעקלאמעס וואס זיינען אויסגעהאדעוועט געווארן אויף דער שוים פון א סך אידישע פורצעס אקטיארן אין אמעריקע. זאל ער זיך היטן ווי פון א פעסט פון דער סארט רעקלאמע, ווי ארויסצוגיין אויף דער בינע און פרעגן ביים עולם: — "ווי אזוי געפעלט אייך די פיעסע? האבן מיר גוט געשפילט?"

אזעלכע רעקלאמעס אין אידישן טעאטער דארפן ארויסגעריסן ווערן מיטן ווארצל. דאס איז די גרעסטע דערנידעריקונג פאר דעם אקטיאר און פאר דעם עולם. אויב אן אקטיאר האט ניט דעם חוש אויפצוכאפן דעם סענטימענט פון דעם עולם, אויב ער קאן ניט פילן זיין דערפאלג לויט די אפלאדיסמענטן, דאן קאן קיין אקטיאר אויך ניט האבן די פעאיקייט אויפצוכאפן און דערפילן זיין אייגענע ראל וואס ער שפילט. און לאמיר אים זאגן א סוד: דעם שרייבער פון די שורות איז אויסגעקומען צו זיין ביי קאנצערטן פון וועלט-בארימטע ארטיסטן, און דער עולם איז אזוי פארכאפט געווארן פון זייער קונסט, אז מען איז געבליבן זיצן ווי פארחלומ׳טע און מען האט אינגאנצן ניט אפלאדירט און דער קינסטלער אויף דער בינע האט אין אט דעם דאזיקן שווייגן דערפילט זיין גרויסקייט . . . און ערשט נאך א לייַנגערער פאוזע איז געווארן א קראך אין טעאטער. דער דאזיקער פאקט רעדט פאר זיך אליין.

זייער געלונגען אין דער ראל פון שמשון שימשענעוויטש איז געווען דער אקטיאר פון דער אלטער גווארדיע, לואיס קרעמער. מען קאן זאגן, אז ער האט געשאפן א קונסט ראל. מיר וועלן דא איצט ניט ריידן צי איז דער כאראקטער בכלל אן אויסגעהאלטענער אדער ניט מעגלאך אז ניט אינגאנצן, אבער לואיס קרעמער איז געווען אינגאנצן אויסגעהאלטן. עס איז באמת געווען א פארגעניגן צו זעען אים שפילן אין דער דאזיקער ראל, און עס קומט׳אים א יישר כח פאר דער מי וואס ער האט זיך גענעבן צו שאפן אזא געלונגענעם טיפ. זאל אט די דערגרייכונג פון לואיס קרעמער אין דער דאזיקער ראל זיין א לעקציע פאר אייניקע אקטיארן, וועלכע האבן ניט קיין אנדער באגריף ווי נאר צוצוטרעטן צום עולם און זוכן ביי אים ארויספרעסן א געלעכטער מיט דער הילף פון אן אומריינעם וויץ. לואיס קרעמער קאן זיך פארגינען צו שפילן שיין, און ראך אויפפירן דעם עולם און מאכן אים צו לאכן "הונדערט מייל א סעקונדע".

מאדאם ארקא האט זייער הארציק געשפילט די מוטער ראל (הערשלס מוטער). זי איז געווען אויסגעהאלטן אין אלע דריי אקטן, און קיין וואונדער ניט, — זי איז א גוטע מוטער ראליסטן, און ווען עס קומט צו אזא ראל האט זי שטענדיק דעם קאנטראל איבער איר.

יצחק סווערדלאוו האט געשפילט דריי ראלן. אין ערשטן אקט, חיים-ליב, הערשעלס פאטער, אין צווייטן אקט — הערשעלס חבר און אין דריטן אקט, — אן אויפזעער אין א רוסישן קאבארעט. און ער האט זיך מיט זיי אלע גאנץ לייכט ספראוועט און וועלכער עס איז אנשטריינגונג. ער האט זיי געשפילט נאטירלאך, פארשיידנארטיק און גוט.

הילדא שווארץ האט געשפילט די ראל פון הערשלס פרוי. אין ערשטן אקט האט זי ווייניק געהאט וואס צו טאן און אין צווייטן אקט האט זי גאנץ גוט אינטריגירט און זי האט פייאיק געשפילט איר ראל.

מאדאם סווערדלאוו און מר. קאמינסקי האבן געשפילט מאן און פרוי וואס קריגן זיך און בעטן זיך איבער, שעלטן זיך און כאפן א טענצל, ער "מיט א קאפ מיט עלעקטריסיטי" און זי מיט "ביטער איז מיין לעבן". זיי האבן ביידע מיט זייער שפילן ארויסגערופן זייער טייל געלעכטער פון עולם, און זיי האבן בייגעטראגן זייער טייל צום דערפאלג פון דער אפערעטע.

אונטער א פאלשער מאסקע

א העכסט סענסאציאנעלער ראמאן פון איבערגעבנהייט און באטרוג, פון ליבע :: :: און האס :: :: פון ש. ל.

(פארטזעצונג)

— דו רופסט מיך מערדער ! — האט ער אויסגערופן מיט א הייזעריקער שטימע, "מיט איין מארד ווייניקער אדער מיט איין מארד מער איז מיר שוין אלץ איינס". — דו מוזט מיר פארשפרעכן אז דו וועסט זיך פון מיר שיידן און דו אז דו וועסט מיך ניט פאר־ראטן — אדער...

ליידי ראדלי האט דערקאנט די געפאר און האט געוואלט צולויפן צו דער טיר, אבער ער האט פארשטעלט דעם וועג.

דאן איז געלאפן צום פענסטער אום ארויסצושרייען אויפ'ן גאס נאך הילף.

אבער אין דעם דאזיקן אויגנבליק האט איר דער גראף אנגעכאפט און מיט ביידע הענט האט ער איר ארומגעקלאמערט ארום האלז.

א שרעקלאכער געדאנק איז אים געקומען אין קאפ.

אריינשטעכן דעם מעסער אין איר ברוסט איז צו געפערלאך, ער וועט באשמוצט ווערן מיט בלוט און מען וועט דערקאנען אז דא האט פאסירט א מארד. ווען עס זאל אים געלונגען איר ארויסצוריסן דורכ'ן פענסטער אויפ'ן גאס, דאן וועט עס הייסן אז זי איז באגאנגען זעלבסטמארד.

א קורצער און פארצווייפלטער קאמף, א קאמף אויף לעבן און טויט האט זיך אנגעפאנגען ביים אפענעם פענסטער.

ליידי ראדלי האט זיך געווערט מיט איר גאנצן אימפעט, אבער זי איז געווען שוואכער פון אים, ווערנד מיט איין האנט האט ער צוזאמענגעדריקט איר האלז, אז זי איז שיר דערשטיקט געווארן.

מיט אייזערנע קרעפטן האט דער גראף איר צוגעשלעפט צום פענסטער און האט איר אויפגעהויבן אין דער הויך. אין איר אויגן האט זיך אפגעשפיגלט א פארצווייפלטער בעטנדער בליק, אבער דאס האט דעם מערדער ניט געריר־ט. אן רח־מנות האט ער דעם קערפער פון דער שיינער פרוי ארויסגעווארפן דורכ'ן פענסטער.

אין דעם אויגנבליק ווען ער האט אפגעלאזן זיין האנט פון איר האלז האט זי ארויסגעשטויסן א ווילדן געשריי. דאן איז זי אראפגעפאלן אויף דער גאס.

די פרערדיקע שיינע און פארפירערישע פרוי, וועלכע האט דורך איר איבערראשנאטירלאכער שיינקייט געבראכט אזויפיל אומגליק, איז געבליבן ליגן א טויטע אויף די שטיינער פון דער גאס.

דער גראף איז איינעם סעקונדען געשטאנען אומבאוועגלאך. ער האט אין דעם דאזיקן אויגנבליק ניט געטראכט פון זיין שרעקלאכן פארברעכן. נאר אז ליידי דאדלי האט געהאט דעם זעלבן סוף וואס דער פארטוגעזער, ווען זי האט דערמארדעט אויפ'ן שיף — דאס איז אלזא געווען איר לוין.

נאר ווען ער האט דערהערט פון אונטן א גוואלדיקן ליארם, איז ער שנעל געקומען צו זיך און שנעל ברייגנדיק אין ארדענונג זיינע קליידער, וואס זיינען געווען ניט אין ארדענונג, ווערנד דעם קורצן קאמף, איז ער איצט ארויסגעלאפן פון צימער מיט א ווילדן געשריי און מיט פארבראכענע הענט.

בלוט ארעמקייט

שוואכקייט פון דעם בלוט

ווייסקייט אויף די ליפן, גומענס און אויגן־דעקלאך איז א באווייז אז דאס בלוט אין דין און וואסערדיק. בלוט־ארימקייט ווערט עס אנגערופן אין אזא פאל.

בלוט־ארימקייט הערשט איבערהויפט צווישן מיידלאך און יונגע פרויען. די קקול מיידל ליידעט אפט אלס רעזולטאט פון אן ארימען בלוט צושטאנד און די פאלגן זיינען אז עס ווערט געשאפן א נערוועזער סיסטעם.

דער מערקווירדיקער דערפאלג פון דר. טשייסעס "נערוו פוד" אין אזעלכע פאלן איז אפשר דער בעסטער באווייז אז עס העלפט דירעקט צו דער פארמירונג פון דער איינע. פעטע בלוט. אז ריינע פעטע בלוט איז דער פונדאמענט פון דעם געזונט און קראפט פונ'ם גאנצן מענשלאכן קערפער.

Dr. Chase's Nerve Food

דאס בעסטע פאר דעם אויפבוי פון דעם בלוט און נערוון.

אונטן זיינען געווען פארזאמלט א גרויסע מאסע מענשן. פאליציי איז צוזאמענגעלאפן. מען האט אנגעהויבן אויספרעגן, און דער גראף האט מיט א ווייגענדיקער שטימע האט דערציילט, אז זיין פרוי האט געליטן פון א נערוועז קראנקהייט, און אז שוין איינעם מאל האט זי געוואלט באגיין זעלבסטמארד ביז דאס איז איר איצט געלונגען.

אזוי ווי עס זיינען ניט געווען קיינע באווייזן קעגן אים האט די פאליציי אים געגלויבט. און דער טויטער קערפער פון ליידי דאדלי איז באערדיקט געווארן.

דער וועג פאר'ן גראף איז איצט געווען פריי.

— — — — — — — — — — — —

מיט א קורצער צייט שפעטער איז די חתונה פון גראף וואלף צו גרעפין צערדערשטראם געפייערט געווארן און איינער פון די אריסטקראטישע קירכן אין נעאפל, און נאר אייניקע גרויארטיקע געסט זיינען געווען איינגעלאדן.

אקארשט האט זיך די חתונה צערעמאניע אנגעפאנגען און דער גלח האט אנגעהויבן זיין רעדע פאר די חתן־כלה אלס מערערע פאליציסטן, אונטער דער פירונג פון א הויכן באאמטן, זיינען אריינגעקומען אין דער קירכע. דער באאמטער האט ארויסגעלייגט זיין האנט אויף דער פלייצע פון דעם גראף און האט אויסגערופן :

— ווילהאם העס, אין נאמען פון געזעץ דערקלער איך אייך אלס ארעסטירט.

אלע זיינען געבליבן ווי פארשטיינערט. דאן האט גרעפין צערדערשטראם ארויסגעלאזן א געשריי און איז געפאלן אין אנמאכט.

דער גראף האט זיך א כאפ געטאן צו זיין קעשענע, ער האט געוואלט ארויסנעמען זיין רעוואלווער, אבער די פאליציי באאמטע האבן דאס פארשטאנען, בליץ שנעל האבן זיי זיך אויף אים ארויפגעווארפן און באלד איז ער געלעגן געבונדן.

— — — — — — — — — — — —

ווילהאם העס. דער פרוען פארפירער פון ניו־יארק איז געטראפן געווארן פון זיין שיקזאל.

ווען ער האט אויף א שרעקלאכן ארט דערמארדעט ליידי דאדלי, האט ער אירע קליידער און אנדערע זאכן פארטיילט צווישן די דינער פון האטעל, ווייל ער האט ניט געוואלט האבן קיין זאך, וואס זאל אים דערמאנען אין דעם שוידערלאכן מארד.

צווישן די זאכן וואס ער האט צעטיילט, איז אויך געווען א שיינע קעסטעלע פון צירונג. דער דינער האט דאס קעסטעלע אוועקגעטראגן צו א הענדלער פון אלטווארג, וועלכער האט דערקאנט א דא־פעלטע דעק. און אין דער האפענונג, אז אין דעם נעהיימען דעק ליגט באהאלטען צירונג, האט דער הענדלער אפגעקויפט דאס קעסטעלע פאר א הויכן פרייז. קיין צירונג האט דער הענדלער ניט געפונען אין דעם נעהיימען פאך, אבער ער האט אנטדעקט נעהיימע בריוו, וואס ליידי דאדלי און גראף וואלף האבן געשריבן איינער צום צווייטן און נאך אנדערע דאקומענטן.

דאס די־ז דער'הרג'עט געווארן, אזוי ווי דער הענ־לער האט געוואוסט. מערדער ווילהאם העס.

יערלאכער באריכט

(פארקירצט)

פאר'ן יאר וואס האט זיך פארענדיקט דעם 31טן דעצעמבער, 1929

נייע ביזנעס ארויסגעגעבן - - -	$ 85.236.853.00
ביזנעס אין קראפט - - -	592.370.122.00
אסעטס - - - - - -	118.923.990.02
לייעביליטיס - - - - -	114.585.711.37
אינקאם - - - - - -	28.098.058.00
גראס סורפלוס פארדינט - -	5.753.797.30
פראוויזשאן פאר צוקונפטיקע פראפיטן צו פאליסיהאלדערס - -	10.440.324.00
אומאסיינטע פראפיטן און צופעליקער רעזערוו - - -	4.338.278.65

Protection with Profit

פון די 75 מיליאן דאלאר באצאלט צו פאליסיהאלדערס און זייערע בענעפישערים זינט די קאמפאני איז צום ערשטן מאל געגרינדעט געווארן אין 1892, איז איבער 48 מיליאן אויסגעצאלט געווארן צו פאליסיהאלדערס ביים לעבן, און 27 מיליאן דאלאר איז אויסגעצאלט געווארן צו בענעפישערים אלס טויטן קליימס.

וו. ה. זימערמאן — מארלעי ווינקלער — ל. שייפער — ל. מאמאן — וו. ארטנשטיין — ס. ע. דזשיגער — ה. גאלסקי — מרס. ר. האלפערין — פארטרעטער

THE Great-West ASSURANCE Life COMPANY

פארוואס זאלט איר פילן אומבאקוועם ?

אינסולעקס'ט אייער היים איצט

איז דאס ניט קיין אומזין צו וואוינען אין א הויז וואס איז שטענדיק אזוי קאלט ווי אין א שטאל? אבער וואס גייט איך טאן ?

דריי אינסולעקס לייזט אייער פראבלעם. גיט עס אריין צוויי אדער דריי אינטשעס דיק צווישן אייער עטיק פלאר באלקנס און פילט דעם אונטערשייד. ווארעם קייט! ווייל די היץ וואס וואלט געווינלאך ארויס דורכ'ן סילינג ווערט געהאלטן אין אייער הויז א סך שטונדן לענגער.

ס'איז א געלט מאכער

20 פראצענט א יאר גאראנטירט

דריי אינסולעקס פארדינט א מינימום פון 20 פראצענט א יאר אויף אייער אינוועסטמענט דורך דעם וואס עס רעדוצירט באהייצונגס בילס. די דאזיקע איינשפארונג גייט אן יאר נאך יאר—לאנג נאכדעם ווי דריי אינסולעקס האט שוין פאר זיך באצאלט. דאס איז א דאלאר מאכער וואס איר קאנט ניט באהויפטן צו פארזעען — און מיט יעדן פארדינטן דאלאר קריגט איר צוגעגעבענע באקוועמלאכקייט זומער און ווינטער.

געדיינקט אז דאס וויכטיקסטע אין אינסולייטן איז די גרעב. **דריי אינסולעקס** גיט אייך געגוויע דיקע אינסולייטן ביליקער ווי וועלכער עס איז אנדער פייערווידערשטייענדיקער מאטעריאל.

דער דאזיקער לייכטער און פוכיקער דזשיפסום פראדוקט ווערט פארקויפט אין זעקלאך פון באקוועמלאכער מאס. איר קאנט אליין אינסולייטן אייער היים אין עטלאכע שעה צייט. טוט בלויז אריין דריי אינסולעקס צווישן די בוידעם באלקנס. עס איז לייכט — און מיר האבן נאך ניט געהערט פון קיין אומצופרידענעם געברויכער.

איר זייט א מאן פון באשלוס. פארוואס זאלט איר זיך ניט זעען באלד מיט אייער דריי אינסולעקס דילער. איר וועט זיין איבערראשט ווי ווייניק דריי אינסולעקס קאסט פאר דער באקוועמלאכקייט וואס עס גיט אייך — דאס געלט וואס עס שפארט אייך איין — די סעקיוריטי וואס עס ברייגט יאר נאך יאר.

שרייבט פאר אינפארמאציע
Gypsum, Lime and Alabastine Canada, Limited
Formerly Canada Gypsum & Alabastine, Ltd.
Winnipeg Manitoba
Please send free literature telling all about Dry Insulex.
Name .....
Address .....

DRY INSULEX FIREPROOF INSULATION

פאר פינקטלאכער אויפמערקזאמקייט זעט די דאזיקע דילערס אדער יעדן דזשיפראק אדער בילדינג סופליי דילער

WINNIPEG, MAN.
Alsip Brick, Tile, & Lumber Co. Ltd.
John Arbuthnot Co. Ltd.
Walter Belyea & Co. Ltd.
Broadbent Lumber Co. Ltd.
Brooklands Lumber Yard
Brown & Rutherford
Builder's Mutual Supply Co. Ltd.
Building Products & Coal Co. Ltd.
City Lumber & Fuel Yards
Coast Lumber Yards, Ltd.
Dominion Lumber & Fuel Co. Ltd.
Empire Sash & Door Co. Ltd.
John Gunn & Sons Ltd.
McArthur Lumber & Fuel Co. Ltd.
Thos. Jackson & Sons
McCurdy Supply Co. Ltd.
McDiarmid Bros. Ltd.
McDonald-Dure Lumber Co. Ltd.
Wilson-Gregory Lumber Co. Ltd.
Winnipeg Lumber & Fuel Co.
Winnipeg Paint & Glass Co. Ltd.
Winnipeg Supply & Fuel Co. Ltd.
D. D. Wood & Sons Ltd.

ST. BONIFACE, MAN.
Cusson Lumber Co. Ltd.
Toupin Lumber & Fuel Co. Ltd.

TRANSCONA, MAN.
Dominion Lumber & Fuel Co. Ltd.
North American Lumber & Supply Co. Ltd.

קויפט דריי אינסולעקס פון אן אלטער ראיעלער לאמבער סופליי קאמפאני

פאר אינפארמאציע טעלעפאנירט **86-619** **THE McARTHUR LUMBER & FUEL CO. LTD.**

לייענט דעם פרייטאג

די ערשטע פארטזעצונג פון

אונזער נייעם ראמאן

"אין שטראם פון לעבן"

גרייט־וועסט לייף אשורענס קאמפאני האט דורכגעמאכט א גלענצנדן יאר אין 1929

די גרעיט־וועסט לייף אינשורענס קאמפאני באריכטעט אין איר 28טן יערלאכן באריכט פאר 1929, זייער א צופרידנשטעלנדן יאר.

ניט געקוקט אויף דער קלענערער געזעטעניש אין די פרייזי פראווינצן לעצטן יאר, און ניט געקוקט אויף דעם "סטאק" קראך אויף דער בערזע, האט די גרעיט־וועסט לייף אינשורענס פארגרעסערט די סומע געשריבענע ביזנעס לעצטן יאר אויף 9 מיליאן, 313 טויזנט און 463 דאלער אויף וואס, איינשליסנדיק גרופע אינשורענס, האט די קאמפאני געטאן נייע ביזנעס אויף 101 מיליאן, 49 טויזנט און 224 דאלאר פאר'ן יאר.

ניט בלויז אין פארקויפטע ביזנעס איז געווען אין 1929 דער בעסטער יאר אין דער קאמפאניס געשיכטע זינט איר ארגאניזירונג אין 1892, נאר אלע אירע דעפארטמענטס וויין בארייטענדע וואוקסן. די ביזנעס אין קראפט האט זיך פארגרעסערט אויף 44 מיליאן, 908 טויזנט און 762 דאלאר וואס ברייגנט דעם ס"ה צו 592 מיליאן, 370 טויזנט און 122 דאלאר.

דער איינקונפט פאר'ן יאר איז באדייטענד געשטיגן און דערגרייכט איצט צו 28 מיליאן דאלער. א הויך צופרידנשטעלענדע פיטשור איז די בארייטענדע סומע צוגעגעבן צו רעזערוון. פאר צוקונפטיקע פראפיטן צו פאליסי האלדערס, וואס רעזערוווירט איצט די סומע פון 10 מיליאן, 440 טויזנט און 324 דאלאר.

דער רעכענונג וויזט אן איבערפלוס אין פראפיטן וואס איז נויטיק פאר דער איצטיקער דיווידענטן סקייל, וואס דערמעגלאכקייט דער קאמפאני צו אנהאלטן גרעסערע דיווידענטן צו פאליסי האלדערס. א וואוקס ווערט אויך אנגעוויזן אין דער קאמפאניס ספעציעל רעזערוון און אלגעמיינע צופלוס פארדינסטן. דער טאטאל עסעטס איז איצט 118 מיליאן, 923 טויזנט און 990.

כאטש די גרעיט וועסט לייף איז א מעדרב קאנאדער קאמפאני און זי טוט די גרעסטע טייל ביזנעס אין קאנאדע איז אבער דער קאמפאניס ביזנעס אויך געשטיגן אין די פאראייניקטע שטאטן, וואו זי טוט באדייטענדע ביזנעס. נעמלאך : אין נארט דאקאטא, מינעסאטא, מישיגען, און איליינאיס.

די גרעיט וועסט לייף אינשורענס קאמפאני אינוועסטירט איר קאפיטאל אין די שטארקסטע און זיכערסטע אינוועסטמענטס.

די באאמטע פון דער גרעיט וועסט לייף אינשורענס קאמפאני האבן אויסגעדריקט אייערדיקע דאנקבארקייט מיט די רעזולטאטן פון די געשעפטן פון דער קאמפאני אין 1929, וואס איז געווען דער דערפאלגרייכסטער יאר אין איר געשיכטע.

א"

אין קווינס טעאטער
פון מאריס גוסין

אמוזירנדיקער אויפ־
דעם צושווערס אויפ־
אם מיינס דערפאלג.
יט האבנדיק די אלע
טעאטער אמוניצי־
ער ראל "נאטא־
דרינגען אין די הער־
און זי האט געוואר־
סימפאטיע מיט איר

מיט איר פיגור, חן,
און מיט איר גאנ־
ט צוגעפאסט צו דער
ון זי האט זיך בכלל
א פייאיקע אפערעטן

האט א שיינע שטי־
עט שיין און זי האט
ינרגאנגען פון פרייד
איר ראל גוט אויפ־
רלט זייער צארט. די
יע האט אין פלא־
גאן א ווינשנסווערטע
וועט אין א גרויסער
אנסאמבל.

ז אין פארלויף פון די
ער איז דא ניט געווען
וואקסן — אין זיג־
טירלאך. (אין וואוקס
־ געגונג). ער האט זיך
ער ראל פון הערשל,
עוויסן גראד דערפילט
דער דאזיקער ראל,
דא וואו ער האט א
ן קאנקורענטס שטעקן
ויז געווען ניט צו גוט
זיין כאראקטער.

ז נאך גאר א יונגער־
זל אנשטריינגונג און
האט ביים פאר זיך א
צוקונפט אויף דער
ער אפערעטן בינע.
ערן צו מארים אויי־
בשום אופן ניט לאזן
יקע רעקלאמעס וואס
וועט געווארן אויף
אירישע פורצעס אק־
זאל ער זיך היטן ווי
פארט רעקלאמע, ווי
דער בינע און פרעגן
ין אזוי געשפעלט אייך
יר גוט געשפילט ?"

ם אין אירישן טעא־
געריכן ווערן מיטן
גרעסטע דערנידערונג
און פאר דעם עולם.
האט ניט דעם חוש
ענטימענטס פון דעם
ניט פילן זיין דער־
דיסמענטן, דאן קאן
ט האבן די סעאיקייט
ערפילן זיין איינענע
. און לאמיר אים זאגן
ער פון די שורות איז
ן ביי קאנצערטן פון
יסטן, און דער עולם
ז געווארן פון זייער
געבליבן זיצן ווי פאר־
אם איינגאנצן ניט אפ־
סטלער אויף דער בי־
ן דאזיקן שווייגן דער־
. . . און ערשט נאך
איז געווארן א קראך
דאזיקער פאקט רערט

ן דער ראל פון שמשון
געווען דער אקטיאר
ווארדיע, לואים קרע־
אז ער האט געשאפן
וועלן דא איצט ניט
כאראקטער בכלל און
ער ניט מעגלאך אז
ר לואים קרעמער איז
יסגעהאלטן. עס איז
רגעניגן צו זעען אים
אזיקער ראל, און עס
בח פאר דער מי וואס
צו שאפן אזא געלונ־
ד דערערייכונג פון
ער דאזיקער ראל זיין
יקע אקטיארן, וועלכע
ן באגריף ווי נאר צור־
ן און זוכן ביי אים
כטער מיט דער היקף
ייר. לואים קרעמער
צו שפיקן שיין, און
ן עולם און מאכן אים
מייל א סעקונדע".

ם זייער הארציג גע־
אל (הערשל מוטער).
עהאלטן אין אלע דריי
נדער ניט, — זי איז
אליסטן, און ווען עס
האט זי שטענדיק דעם
ר.

האט געשפילט דריי
אקט, חיים־ליב, הער־
צווייטן אקט — הער־
דריטן אקט, — און
ישן קאבארעט, און
זיי אלע גאנץ לייכט
ער עס איז אנשטריינ־
געשפילט נאטירלאך,
גוט.

אט געשפילט די ראל
אין ערשטן אקט האט
ואס צו טאן און אין
זי גאנץ גוט אינטרי־
שעאיק געשפילט איר

ון און מר. קאמינסקי
ן און פרוי וואס קריגן
יבער, שעלטן זיך און
ר "מיט א קאפ מיט
זי מיט "ביטער איז
אבן ביידע מיט זייער
זייער טייל געלעכטער
האבן ביינעטראגן זיי־
לג פון דער אפערעטע.

יערלאכער באריכט

(פארקירצט)

פאר'ן יאר וואס האט זיך פארענדיקט דעם 31טן דעצעמבער, 1929

נייע ביזנעס ארויסגעגעבן - - -	$ 85.236.853.00
ביזנעס אין קראפט - - -	592.370.122.00
אסעטס - - - - - -	118.923.990.02
לייעביליטיס - - - - -	114.585.711.37
אינקאם - - - - - -	28.098.058.00
גראס סורפלוס פארדינט - -	5.753.797.30
פראוויזשאן פאר צוקונפטיקע פראפיטן צו פאליסיהאלדערס - -	10.440.324.00
אומאסיינטע פראפיטן און צופעליקער רעזערוו - - -	4.338.278.65

Protection with Profit

פון די 75 מיליאן דאלאר באצאלט צו פאליסיהאלדערס און זייערע בענעפישערים זינט די קאמפאני איז צום ערשטן מאל געגרינדעט געווארן אין 1892, איז איבער 48 מיליאן אויסגעצאלט געווארן צו פאליסיהאלדערס ביים לעבן, און 27 מיליאן דאלאר איז אויסגעצאלט געווארן צו בענעפישערים אלס טויטן קליימס.

וו. ה. זימערמאן — מארלעי ווינקלער — ל. שייפער — ל. מאמאן — וו. ארטנשטיין — ס. ע. דזשיגער — ה. גאלסקי — מרס. ר. האלפערין — פארטרעטער

THE Great-West ASSURANCE Life COMPANY

קאפיטל 63

פאראייניקטע הערצער

צוויי טעג האבן ערנאר און העלען אומזיסט געווארט אויף רושאנט צוריקקומען, און ניט קאנענדיק זיך רערווארטן פאר אים האבן זיי באשלאסן אפצופאהרן צוריק נאך ניויארק.

— — — — — — — — — — — —

וואס איז געווארן מיט רושאנען ? איז ער ווירקלאך געווארן אן אפטער פון די סלהונס ?

ווען ער איז ארונטערגעקייקלט געווארן די טערפ אין קעלער אריין, האט דער זאק איבער אים געפלאצט און עס איז אים געלונגען צו באפרייען זיך פון דער פעטליע ארום זיין האלז.

(שלוס קומט)

אין די צייטן פון פעטלורא האט ער געשענדעט און געמארדעט

(פארטזעצונג פון זייט 2)

געל, האט באוויזן אויסצואהאלטן זיך אין א גרוב אונטער דער פארלאנג און נעהערט אלץ, וואס איז פארגעקומען ביי זיי איך הויז. שפעטער, ווען די מערדער זיינען אוועק, איז דאס אינגל ארויס פון זיין באהעלטעניש און איז אנטלאפן פון שטעטל. א היבשע צייט האט ער ארומגעוואנדערט, בזז ער האט זיך דערשלאגן צום רעגימענט וואו זיין ברודער האט געדיענט. ער האט דאן איבערגעגעבן דעם ברודער אלץ וואס מיט דער פאמיליע איז געשעען און איז שוין פארבליבן לעבן דעם ברודער.

אוועק זיינען עטלאכע יאר, די פעטלורא באנדעס זיינען פארניכטעט געווארן, אדענונג איז פון דער רעגירונג איינגעשטעלט געווארן, א סך פון די אמאליקע באנדיטן זיינען געכאפט און הינגעריכטעט געווארן, אבער א סך פון זיי איז געלונגען ארויסצורייען זיך פון די הענט פון דער ערעכטיקייט און ארויפצעגדיק אויף זיך די מאסקע פון טרייע קאמוניסטן און פארנעמען רעגירונגס־שטעלעס. דעם שרחט'ס אינגל איז אויסגעוואקסן א מאן, איז געווארן א באלדאס, און האט קיינמאל ניט פארגעסן באמיזק דעם מערדער, דעם רוצח, וועלכער האט דערמארדעט זיינע עלטערן. באמיזק איז אבער ווי איז וואסער אריין און וויפל ער האט אים ארומגעזוכט, האט ער אים ניט געקענט געפינען.

מיט עטלאכע מאנאטן צוריק, ווען ער איז געווען אין טשערקאסי, האט ער זיך דערוואוסט, אז באמיזק איז א גאנצער מאכער אין אן אפגעליינטן דארף, א קורצע צייט האט ער געגומען אין דער חברה־מאן איז געכאפט געווארן און דעם האט אים געשטעלט פאר א געריכט. ווען מען האט דורכגלופטערט זיין פארגאנגענהייט האט מען אים גלייך פאראורטיילט צו הערשיסן און צווישן די עטלאכע סאל־דאטן, וואס האבן בעראפט דורכפירן דעם אורטייל, האט זיך אויף געפונען דעם שוחט'ס זון.

בעת מען האט באמיזק'ן געפירט צו דער "וואנט", האבן זיך ביי אים די פיס פון שרעק געטרייסלט און דעם שוחט'ס זון האט געפונען א געלעגנהייט א זאג צו טאן אים : — אפנים פאר'ן טויט ציטערט אפילו א באמיזק אויך, ניט נאר א איד.

דעם שוחט'ס ווערטער, אז זיינע זין וועלן נעמען ראכע פאר זיין טויט, זיינען פארווירקלאכט געווארן.

האט ער די פאפירן אוועקגעטראגן צו דער פאליציי, וועלכע האט זיך געשטעלט אין פארבינדונג מיט דעם אמעריקאנער קאנסול און מען האט דערפארן, אז דער מארקיז, וואס האט חתונה מיט דער ריי־כער גרעפין, איז אין דער ווירקלאכקייט דער פרויען פארפירער און דער פרויען מערדער ווילהאם העס.

לייענט דעם פרייטאג

די ערשטע פארטזעצונג פון

אונזער נייעם ראמאן

"אין שטראם פון לעבן"

גרייט־וועסט לייף אשורענס קאמפאני האט דורכגעמאכט א גלענצנדן יאר אין 1929

די גרעיט־וועסט לייף אינשורענס קאמפאני באריכטעט אין איר 28טן יערלאכן באריכט פאר 1929, זייער א צופרידנשטעלנדן יאר.

ניט געקוקט אויף דער קלענערער געזעטעניש אין די פרייזי פראווינצן לעצטן יאר, און ניט געקוקט אויף דעם "סטאק" קראך אויף דער בערזע, האט די גרעיט־וועסט לייף אינשורענס פארגרעסערט די סומע געשריבענע ביזנעס לעצטן יאר אויף 9 מיליאן, 313 טויזנט און 463 דאלער אויף וואס, איינשליסנדיק גרופע אינשורענס, האט די קאמפאני געטאן נייע ביזנעס אויף 101 מיליאן, 49 טויזנט און 224 דאלאר פאר'ן יאר.

ניט בלויז אין פארקויפטע ביזנעס איז געווען אין 1929 דער בעסטער יאר אין דער קאמפאניס געשיכטע זינט איר ארגאניזירונג אין 1892, נאר אלע אירע דעפארטמענטס וויין בארייטענדע וואוקסן. די ביזנעס אין קראפט האט זיך פארגרעסערט אויף 44 מיליאן, 908 טויזנט און 762 דאלאר וואס ברייגנט דעם ס"ה צו 592 מיליאן, 370 טויזנט און 122 דאלאר.

דער איינקונפט פאר'ן יאר איז באדייטענד געשטיגן און דערגרייכט איצט צו 28 מיליאן דאלער. א הויך צופרידנשטעלענדע פיטשור איז די בארייטענדע סומע צוגעגעבן צו רעזערוון. פאר צוקונפטיקע פראפיטן צו פאליסי האלדערס, וואס רעזערווירט איצט די סומע פון 10 מיליאן, 440 טויזנט און 324 דאלאר.

דער רעכענונג וויזט אן איבערפלוס אין פראפיטן וואס איז נויטיק פאר דער איצטיקער דיווידענטן סקייל, וואס דערמעגלאכקייט דער קאמפאני צו אנהאלטן גרעסערע דיווידענטן צו פאליסי האלדערס. א וואוקס ווערט אויך אנגעוויזן אין דער קאמפאניס ספעציעל רעזערוון און אלגעמיינע צופלוס פארדינסטן. דער טאטאל עסעטס איז איצט 118 מיליאן, 923 טויזנט און 990.

כאטש די גרעיט וועסט לייף איז א מעדרב קאנאדער קאמפאני און זי טוט די גרעסטע טייל ביזנעס אין קאנאדע איז אבער דער קאמפאניס ביזנעס אויך געשטיגן אין די פאראייניקטע שטאטן, וואו זי טוט באדייטענדע ביזנעס. נעמלאך : אין נארט דאקאטא, מינעסאטא, מישיגען, און איליינאיס.

די גרעיט וועסט לייף אינשורענס קאמפאני אינוועסטירט איר קאפיטאל אין די שטארקסטע און זיכערסטע אינוועסטמענטס.

די באאמטע פון דער גרעיט וועסט לייף אינשורענס קאמפאני האבן אויסגעדריקט אייערדיקע דאנקבארקייט מיט די רעזולטאטן פון די געשעפטן פון דער קאמפאני אין 1929, וואס איז געווען דער דערפאלגרייכסטער יאר אין איר געשיכטע.

פארוואס זאלט איר פילן אומבאקוועם ?

אינסולעקס'ט אייער היים איצט

איז דאס ניט קיין אומזין צו וואוינען אין א הויז וואס איז שטענדיק אזוי קאלט ווי אין א שטאל? אבער וואס גייט איך טאן ?

דריי אינסולעקס לייזט אייער פראבלעם. גיט עס אריין צוויי אדער דריי אינטשעס דיק צווישן אייער עטיק פלאר באלקנס און פילט דעם אונטערשייד. ווארעם קייט! ווייל די היץ וואס וואלט געווינלאך ארויס דורכ'ן סילינג ווערט געהאלטן אין אייער הויז א סך שטונדן לענגער.

ס'איז א געלט מאכער

20 פראצענט א יאר גאראנטירט

דריי אינסולעקס פארדינט א מינימום פון 20 פראצענט א יאר אויף אייער אינוועסטמענט דורך דעם וואס עס רעדוצירט באהייצונגס בילס. די דאזיקע איינשפארונג גייט אן יאר נאך יאר—לאנג נאכדעם ווי דריי אינסולעקס האט שוין פאר זיך באצאלט. דאס איז א דאלאר מאכער וואס איר קאנט ניט באהויפטן צו פארזעען — און מיט יעדן פארדינטן דאלאר קריגט איר צוגעגעבענע באקוועמלאכקייט זומער און ווינטער.

געדיינקט אז דאס וויכטיקסטע אין אינסולייטן איז די גרעב. **דריי אינסולעקס** גיט אייך געגוויע דיקע אינסולייטן ביליקער ווי וועלכער עס איז אנדער פייערווידערשטייענדיקער מאטעריאל.

דער דאזיקער לייכטער און פוכיקער דזשיפסום פראדוקט ווערט פארקויפט אין זעקלאך פון באקוועמלאכער מאס. איר קאנט אליין אינסולייטן אייער היים אין עטלאכע שעה צייט. טוט בלויז אריין דריי אינסולעקס צווישן די בוידעם באלקנס. עס איז לייכט — און מיר האבן נאך ניט געהערט פון קיין אומצופרידענעם געברויכער.

איר זייט א מאן פון באשלוס. פארוואס זאלט איר זיך ניט זעען באלד מיט אייער דריי אינסולעקס דילער. איר וועט זיין איבערראשט ווי ווייניק דריי אינסולעקס קאסט פאר דער באקוועמלאכקייט וואס עס גיט אייך — דאס געלט וואס עס שפארט אייך איין — די סעקיוריטי וואס עס ברייגט יאר נאך יאר.

שרייבט פאר אינפארמאציע
Gypsum, Lime and Alabastine Canada, Limited
Formerly Canada Gypsum & Alabastine, Ltd.
Winnipeg Manitoba
Please send free literature telling all about Dry Insulex.
Name .....
Address .....

DRY INSULEX FIREPROOF INSULATION

פאר פינקטלאכער אויפמערקזאמקייט זעט די דאזיקע דילערס אדער יעדן דזשיפראק אדער בילדינג סופליי דילער

WINNIPEG, MAN.
Alsip Brick, Tile, & Lumber Co. Ltd.
John Arbuthnot Co. Ltd.
Walter Belyea & Co. Ltd.
Broadbent Lumber Co. Ltd.
Brooklands Lumber Yard
Brown & Rutherford
Builder's Mutual Supply Co. Ltd.
Building Products & Coal Co. Ltd.
City Lumber & Fuel Yards
Coast Lumber Yards, Ltd.
Dominion Lumber & Fuel Co. Ltd.
Empire Sash & Door Co. Ltd.
John Gunn & Sons Ltd.
McArthur Lumber & Fuel Co. Ltd.
Thos. Jackson & Sons
McCurdy Supply Co. Ltd.
McDiarmid Bros. Ltd.
McDonald-Dure Lumber Co. Ltd.
Wilson-Gregory Lumber Co. Ltd.
Winnipeg Lumber & Fuel Co.
Winnipeg Paint & Glass Co. Ltd.
Winnipeg Supply & Fuel Co. Ltd.
D. D. Wood & Sons Ltd.

ST. BONIFACE, MAN.
Cusson Lumber Co. Ltd.
Toupin Lumber & Fuel Co. Ltd.

TRANSCONA, MAN.
Dominion Lumber & Fuel Co. Ltd.
North American Lumber & Supply Co. Ltd.

קויפט דריי אינסולעקס פון אן אלטער ראיעלער לאמבער סופליי קאמפאני

פאר אינפארמאציע טעלעפאנירט **86-619** **THE McARTHUR LUMBER & FUEL CO. LTD.**

אידישע העלדן

שפאנענדער ראמאן פונ'ם אידישן לעבן אין דער צייט פון דער גרויסער מלחמה

פון י. נ.

(פארטזעצונג)

אזוי פיל פארגעניגן האט ער געהאט אויף פאן קאנוויצקי'ס מאיאנטעק. אזוי גוט זיך פארבראכט מיט פאנענקא יאדווינא, נאר ער מוז אויך פארלירן די שיינע גאליציאנער זשידאווקע, וועלכע איז געווען אין זיינע הענט, און מיט וועלכער ער האט זיך געפילט אזוי זיכער.

— יא, אויך גיטל איז פאר אים פארלארן.

ער קאן דאך ניט גיין ארויסנעמען איר פון קלויסטער, וואוהין פאן טישקעוויטש האט זי אוועקגעפירט; ער מוז דאך אנטלויפן, ער טאר מער ניט פארבלייבן. ער וועט שוין מער גיטלען ניט זעען.

אין דער דאזיקער מינוט פון געפער, אנטלויפנדיק פון דעם שונא, האט אלעקסאנדער ניקאלייעוויטש כוואסטונאוו געפילט אז ער ליבט גיטלען היים, און אז ער וועט זי קיינמאל ניט פארגעסן. ער האט פריער נאר אליין ניט געוואוסט, ווי שטארק ער ליבט זי, און ווי שווער עס וועט פאר אים זיין, צו זיין געשיידן פון איר.

יא, ווער האט עס געקאנט גלויבן אז ער וועט אזוי שטארק ליבן א זשידאווקע! דער צארן האט אין כוואסטונאוו'ס ברוסט געברענט ווי א העלישער פייער. די שרעקלאכע מפלה, וואס ער האט געכאפט אין בעליץ, די דערנידעריקונג, וואס ער וועט נאך ליידן אין רוסלאנד, ווען ער וועט מוזן אפגעבן זיין קאמאנדיר דין וחשבון פאר ביעליץ און דאס פארלירן פון גיטלען, וועמען ער האט ליידנשאפטלאך געליבט, — דאס אלעס צוזאמען האבן אים איצט ווילד געמאכט. ער האט געמוזט האבן אימיצן אויף וועמען צו ווארפן די שולד אין אלע זיינע מפלות, ער האט געמוזט האבן א קרבן, אויף וועמען אויסצולאזן זיין כעס.

"אפילו גיטלען פארלארן!" — איז אים איצט ניט ארויס פון קאפ, און ער האט נאך שטארקער ארייננעדריקט זיינע שפארן אין די זייטן פון דעם פערד, — און ווער איז אין דעם שולדיק? אויב ניט יענער זשיד, איר חתן, דער ארעסטאנט, מיט וועמען זי האט זיך צוזאמענגערעדט.

— ווען ניט דער דאזיקער ארעסטאנט, וואלט זי שוין לאנג געלעגן אין מיינע ארעמס. פארוואס האב איך דעם דאזיקן פראקליאטן זשיד ניט אויפגעהאנגען שוין דאס ערשטע מאל, צום ערשטן מאל, ווען מען האט מיר דערציילט פון אים? ער וואלט שוין לאנג געווען פארשאטן מיט ערד, און ער וואלט ניט געבראכט דערצו, אז איך זאל איר פארלירן.

כוואסטונאוו האט אויסגעזעען שרעקלאך, ווען ער האט דערגרייכט צו פאן קאנוויצקיס מאיאנטיק. די אויגן האבן ביי אים געגליט ווי ביי א ווילדער חיה, דער פנים, וואס איז געווען איינגעשמוצט און פארדרייבערט, האט אים געפלאמט, און זיין מונדיר איז געווען צעריבן און איינגעריסן, אז אלע אין פאן קאנוויצקי'ס הויף, וועלכע האבן נאך ניט געוואוסט פון דער שלאכט אין ביעליץ האבן זיך דערשראקן, א קוק טוענדיק אויף אים.

כוואסטונאוו האט געוואוסט, אז ער קאן דא לאנג ניט בלייבן. ער איז ניט זיכער פון די עסטרייכער, אבער איידער ער אנטלויפט פון גאליציע האט ער וויניקסטן געוואלט נעמען ראכע פון דעם "פראקליאטי זשיד", פון גיטל'ס חתן.

ער איז איצט געווען ניט מער דער רוסישער אריסטאקראט - טשינאווניק, וועלכער ווייזט זיך ארויס פאר אן איידעלמאן און קאוואליער, נאר ער האט גראב א געשריי געטאן צו איינעם פון די דינער, מען זאל צו אים ברייננגען דעם פאן.

מיט פינף מינוט שפעטער איז שוין פאר אים געשטאנען פאן קאנוויצקי.

דער קליינער און קיילאכדיקער פוילישער פריץ, וועלכער האט ניט דערקאנט זיין רוסישן פריינט. וועלכער איז אלע מאל געווען אזוי פריינטלאך און אזוי לוסטיק.

— איר זייט בייז הער קאפיטאן? — האט ער געפרעגט, און אין זיין רויטן געזיכט האט זיך באוויזן א באהאלטענע מורא. — האט אייך אימיצער באליידיקט? איך שווער אייך, אז דאס וועט ניט פארשוויגן ווערן! איך וויל ניט אז מען זאל באליידיקן די רוסן. די פאליאקן און די רוסן זיינען ביידע סלאווען, און ביידע זיינען ברידער.

— וואס פלאפלט איר דארטן? — האט כוואסטונאוו זיך געבייזערט, ווארפענדיק זיינע בליקן אויף צוריק, אום צו זעען אויב די עסטרייכישע סאלדאטן יאגען אים ניט נאך. — ווער פרעגט אייך! סלאווען! ברידער! ק'טשארטו (צום טייוועל) מיט אייך! הייסט ארויספירן אייער זשידאווסקן ארעסטאנט, איך וויל אים אויפהיינגען!

פאן קאנוויצקי'ס געזיכט האט אנגעהויבן צו שטראלן פון פרייד.

— א, דאס וועט ווירקלאך זיין א שיינער ספעקטאקל, — האט ער אויסגערופן צופרידן, — איך האב שוין לאנג ניט געוואוסט, וואס מיט אים צו טאן. קיין פאליציי איז אין דער גאנצער געגנט ניטא, זיי זיינען אנטלאפן אלס מורא פאר די רוסן, און איר אלעקסאנדער ניקאלייעוויטש האט געהאט מיט אים צופיל איינזעעניש. איך זאג אייך, קאפיטאן, אז פאר א זשיד איז דאס געפענגעניש צו גוט. היינגען דארף מען אים! היינגען זיי אלעמען!

— גענוג צו רעדן! האט זיך כוואסטונאוו געביזערט. וועלכער איז געשטאנען ווי אויף הייסע קוילן, — גייט און טוט וואס מען הייסט אייך. איך וויל דא ניט פארברייננגען די צייט אויף א שמוציקן זשיד, — ברייננגט דעם ארעסטאנט.

— איך גייט, איך גיי, — האט פאן קאנוויצקי געזעדט האסטיק, — נאר איין ווייליגקע, אלעקסאנדער ניקאלייעוויטש, איך וועל נאר רופן פאנענקא יאדווינא, איר וועט דאך ניט רויבן פון איר דעם פארגעניגן אז זי זאל אויך צוזעען די דאזיקע קאמעדיע! און וואו זיינען אייער סאלדאטן, קאפיטאן?

— זיי וועלן באלד אנקומען, — האט כוואסטונאוו געענטפערט און האט פארביסן זיינע ליפן, — אבער גייט שנעל, גייט!

דער קליינער און דיקער פריץ האט זיך אוועקגעקייקלט, ווערנד כוואסטונאוו איז געבליבן שטיין אנשטריינגענדיק זיינע בליקן אין דער ווייטקייט, און אין דעם דאזיקן אויגנבליק האט זיך אין זיין הארצן ארייננגנב'עט א האפענונג: ווער ווייס, פיליכט וועט עס זיינע סאלדאטן געלינגען צו באזיגן דעם שונא, פיליכט וועלן די עסטרייכער דאך צוריקגעטריבן ווערן. — א, ווען דאס זאל נאר זיין אמת, ווי וואלט ער דאמאלסט גענומען ראכע פון ביעליץ! א קלאץ אויף א קלאץ וואלט ער נישט איבערגעלאזט פון דער שטעטל, אלע אידישע איינוואוינער וואלט ער געלאזן אויפהיינגען!

אין די דאזיקע געדאנקען פון האפענונג און ראכע איז כוואסטונאוו געשטאנען, אלס עס איז צו אים צוגעלאפן פאנענקא יאדווינא. פריילאך, לוסטיק און מיט א שטראלענדן געזיכט, ווי אימער. זי איז געווען אין דער באגלייטונג פון איר פאטער, וועלכער האט שוין באוויזן איר איבערצוגעבן די בשורה, אז דער איד וועט געהאנגען ווערן, און אויך אין דער באגלייטונג פון פאן טישקעוויץ, וועלכער האט בעסער פון אלע געוואוסט די אורזאכע פון דעם קאפיטאן'ס צארן קעגן דעם אידישן ארעסטאנט.

— איר האט מיך איבערגעשראקן, קאפיטאן, — האט די שיינע פאליאטשקע געלאכט, — אזוי פלוצלונג! מיר האבן אייך גארניט דערווארטעט אזוי שנעל צוריק. און וואס פאר א גרוס ברייננגט איר אונז פון ביעליץ?

— ניט איצט, ניט איצט! — האט כוואסטונאוו האסטיק געענטפערט. — זייט איר שוין פארטיק?

— יא, מיר זיינען פארטיק, — האט פאן קאנוויצקי געענטפערט, — קומט קאפיטאן, איר וועט זעען און וואס פאר א פרעכטיקן פאלאץ דער זשיד האט ביז איצט געוואוינט.

און ער האט זיך ברוטאל פאנאדערגעלאכט.

פירנדיק זיין פערד ביים צוים זיינען די דריי מענשן געגאנגען צו דעם אונטערשטן טייל פון שלאס, וואו עס האט זיך געפונען דער קעלער.

— איר וועט מיר דערלויבן גיין צוריק אין מיין צימער, — האט פאנענקא יאדווינא באמערקט, — איך וויל זיך ניט באגעגענען מיט דעם דאזיקן מענטש וועלכער האט מיך באליידיקט.

און ניט ווארטנדיק אויף קיין ענטפער, האט זי זיך שנעל פארקירעוועט אויף דער צווייטער זייט פון שלאס און איז פארשוואונדן געווארן אין הויז.

— א ווייכער פרויען הארץ, — האט פאן קאנוויצקי געזאגט מיט שפאט, — זי קאן ניט זעען ווי מען הייננגט א אידען.

— און איך לייג מיין קאפ, אז זי ליבט נאך דעם זשיד, — האט פאן טישקעוויץ געברומט אונטער דער נאז. — ניט אומזיסט האט זי אים דאמאלסט באפרייט און אים אריינגענומען אין דעם געלן צימער.

די נייעס, אז מען וועט באלד היינגען דעם זשיד האט זיך פארשפרייט ניט נאר אויפ'ן מאיאנטיק, זאנדערן אויך ארום די ארומיקע דערפער, און פון אלע זייטן האבן זיך אנגעהויבן צוזאמענקומען די פוילישע פויערים אום צו זעען דעם ספעקטאקל. מען האט דערציילט אלערליי מורא'דיקע געשיכטעס איבער דעם אידנ'ס פארברעכן. ער איז שפיאן, ער האט געגאסן גיפט אין די ברונימער, ער האט דערמארדעט א קריסטלאך מיידל און האט אויסגעצאפט איר בלוט.

און אלע זיינען געווען אומגעדולדיק צו זעען דעם אידן. קיין פונק פון רחמנות איז ביי קיינעם ניט געווען צו באמערקן.

מען איז געשטאנען און מען האט געווארט לעבן וואלד, פונקט אנטקעגן פאן קאנוויצקי'ס שלאס.

פאן טישקעוויץ און צווי פוילישע פויערים, וועלכע ער האט גערופן מיט זיך, האבן אונטערגעסן ארויפגענומען דעם שווערן היינג-שלאס פון דער טיר פונ'ם קעלער-געפענגעניש און האבן ארויסגעפירט דעם אידישן ארעסטאנט — רפאל ניימאן.

רפאל ניימאן איז געווען געבונדן פונקט ווי דעם ערשטן מאל, ווען ער איז געבראכט געבראכט געווארן אויף פאן קאנוויצקי'ס מאיאנטיק פון די רוסישע סאלדאטן. ער איז געווען זייער בלאס און די באקן זיינען ביי אים געווען איינגעפאלן, אבער אין זיינע אויגן האט געגלאנצט דער זעלבער מוט, די זעלבע ענערגיע, וואס ער האט קיינמאל ניט פארלארן. ער האט אויסגעזעען צו זיין זייער א וואונדערבארער מענש. דער דאזיקער יונגער אידישער סטודענט, וועלכער האט נאך די אלע ליידן, וואס ער האט אריבערגעטראגן שטאלץ, אזוי ווי ער וואלט געווען א פרייער און גליקלאכער מענש.

— און וואוהין פירט איר מיך? — האט ער א פרעג געטאן פאן טישקעוויטש'ן, וועלכער האט געהאלטן איין ברעג פון דער שטריק, מיט וועלכער זיינע הענט זיינען געווען געבונדן.

— דאס וועסטו שפעטער זעען, זשיד.

— האט פאן קאנוויצקי'ס אויפזעער גע-ענטפערט. — אויף דער תליה פירט מען דיך, דו וועסט באצאלן דעם חוב, וואס די רוסן מאנען שוין לאנג פון דיר. יא, ווען מען וואלט געקאנט אלע אידן אויפהייננגען!

ער האט געערדט מיט א טיפן האס, דאס איז געווען ניט דער האס אליין, וואס יעדער פאליאק פילט איצט צו די אידן, נאר עס איז געווען די ווילדע אייפערזוכט, ווייסנדיק, אז ער, דער דאזיקער ארעסטאנט, איז געליבט געווארן פון דער שיינער פאנענקא.

דער אומגליקלאכער רפאל ניימאן האט פארקריצט מיט די ציין, אבער ער האט מער גארנישט געערדט. ער האט נאר געקוקט ארום זיך מיט זיינע ברענענדיקע אויגן אזוי ווי ער וואלט אימיצן געזוכט.

ער האט איצט געטראכט ניט וועגן זיך, ניט וועגן זיין לעבן, וואס מוז באלד אויסגעלאשן ווערן, נאר וועגן גיטלען, וועגן זיין געליבטער כלה, וועלכע האט ערשט נעכטן צו אים געערדט, און וועלכע מוז זיין דא אויף דעם מאיאנטיק צווישן די רוסישע סאלדאטן: — אבער וואו זיינען דאס די רוסישע סאלדאטן?

זיין בליק איז איצט געפאלן אויף כוואסטונאוו'ן. ער האט דערקאנט דעם רוסישן אפיצער, וועלכער האט דאמאלסט אוועקגעריסן פון אים זיין כלה פון אונטער דער חופה און דערמארדעט איר פאטער.

ער האט א טרייסל געטאן מיט זיינע געבונדענע הענט, אזוי ווי ער וואלט געוואלט איבעררייסן די שטריק, אום צו קאנען נעמען ראכע פון דעם שונא.

— שענדלאכער מערדער! — האט ער ארויסגעברומט, — עס איז ניט קיין קונץ צו היינגען א מענשן, וועלכער קאן זיך ניט פארטיידיקן, — אויף דעם זייט איר גרויסע העלדן, דאס לערנט איר זיך אויף די זעקס מיליאן אידן אין אייער לאנד; אבער איך פארזיכער דיר, אז עס וועט זיך געפינען אימיצער, וואס וועט נעמען ראכע פאר די אומשולדיק פארגאסן בלוט.

כוואסטונאוו איז געווען [illegible] צערן. — [illegible] דעם [illegible] רפאל ניימאן [illegible] בלאסער [illegible]

אומגליקלאכער יונגערמאן האט ניט פארלארן זיין שטאלץ און ער האט מיט ביטערן צארן געקוקט א ו י ף כוואסטונאוו'ן, אזוי ווי ער וואלט אים געוואלט דורכבויערן מיט זיינע בליקן.

— איך האב ניט מורא פאר'ן טויט. — קאפיטאן, — האט ער געזאגט רואיק. — איך קאן שטארבן, ווען דאס מוז אזוי זיין: אבער איך וויל דיר זאגן, אז גאליציע איז ניט רוסלאנד. ביי אייך היינגט מען אידן יום-כפור אין שול, ווען זיי שטייען און דאווענען אין טלית און קיטל, אבער אין גאליציע ווען מען וויל היינגען א מענשן, מוז מען אים פריער משפט'ן, אפילו ווען ער איז א איד. איך האב דארום א רעכט צו וויסן וואס וויינקסטן אין וואס איך בין אנגעקלאגט.

(פארטזעצונג קומט)

NEW PALACE THEATRE

היינט

"משוגע פון פארגעניגן"

א רייידנדיק בילד. אויך רייידנדיקע קאמעדיע און רייידנדיקע נייעס

קווינס טעאטער

ווילקאמען אונזערע געסט

היינט, (מיטוואך) אוונט

אויפן פארלאנג פון פובליקום שפילן מיר צום לעצטן מאל אונזער גרויסן סוקסעס

"נאטאשא"

אפערעטא אין 3 אקטן

15 נומערן געזאנג

קומט זעען צום לעצטן מאל אונזער סוקסעס פיעסע

באזארגט זיך שוין מיט טיקעטס

היינט אויף דער ראדיא

CKY 780
7.00—האלבע שעה פאר קינדער, מיט אנקל פרער.
7.30—נאטור געשיכטע, לעקציע פון פראפעסאר וו. וו. דזשעקסאן.
8.00—ראדיא ברידזש גיים.
9.00—פאמיליע נאכט פיטשור.

CJGX 475.9
יארקטאן
7.15—פארמערס פריירי ראדיא שעה.

CJRW 499.7
פלעמינג
5.40—מוזיק.
6.00—אנקל פיטער
6.50—מוזיק.

KYW 1020
6.00—שיקאגא. ארקעסטער.

WEAF 650
7.00—ניו יארק. קלאסיקס.

WMAQ 870
7.00—שיקאגא. פארשייד. קאנצערט.

WCCO 810
8.00—מינעאפאליס, סט.-פאול. ארקעסטער

WTAM 1070
8.30—קאנצערט ארקעסטער.

WCCO 810
9.00—מינעאפאליס, סט.-פאול. פיטשור; אפערא קאנצערט.

WDAF 670
9.30—קענזאס סיטי. קאנצערט נומערן.

WMAQ 670
10.00—שיקאגא. פיטשור שטונדע.
10.30—מוזיקאלישע פראגראם.

KYW 1020
10.45—שיקאגא. טאנץ מוזיק.

WAP 800
10.45—פארט ווארט. קלאסיקס.

WTMJ 620
10.50—מילוואוקי. טאנץ ארקעסטער.

KMBC 950
11.00—קענזאס סיטי. טאנץ ארקעסטער.

WENR 870
11.20—שיקאגא. פארשייד. פראגראם.

איבער זיבן טויזנט דאלאר געשאפן ביים קליניק קאמפיין

(שלוס פון זייט 1)

ער, וועט די גוטע ארבעט פון דער קליניק אליץ בולט'ער פאר די גרויסע אידישע מאסן.

די געסט האבן אויך געהאט דעם פארגניגן צו הערן דעם הויפט רעדנער פון דעם אוונט, רבי רובינשטיין. אין אן אדרעס פול מיט הומאר און שטעלן פון דער אלטער ליטעראטור, האט רבי רובינשטיין אנגעצייגט אויף די שוועריקייטן, וועלכע שטייען אין וועג פון די פירער פון דער קליניק און האט פארגליכן זייער אחריות מיט דעם געפיל פון געזעלשאפטלאכן חוב און אקטיוויטעט פון די אוראלטע היסטארישע פירער פון די אידן.

צווישן די אנדערע רעדנער זיינען געווען: מר. סטאריקאוו, מר. קירזשנער, מר. לעווין, מר. א. כהן, מר. ארעצקי, מר. פענסאן, מר. וויינשטאק, מר. קראקליק, מר. סטיימאן, מר. גרינסטאן, מר. בידער, מרס. לעווין, מרס. העריס, מרס. גודמאן, מרס. פולמער און אנדערע.

דער פארזיצער, דאנקענדיק די פרויען און די מענער פון דעם באנקעט קאמיטעט פאר זייער אומדערמידלאכער ארבעט אין פארבארייטן דעם באנקעט, און די געסט פאר זייער באזוך, האט אפעלירט צו אלעמען פאר א זאכלאכן אויסדרוק פון זייער איבערגעבנהייט צו דער קליניק. דער אויפרוף איז מיט גרויס אוואציע אויפגענומען געווארן און אלס א רעזולטאט פון דעם אויפרוף פון די געסט איז געזאמלט געווארן: אין פלעדזשעס, $6,331.00 — אין מזומן $1,100.

די צוויי סומען ציינען ווידעראמאל, אז די קליניק ווערט געשטיצט פון אלע שיכטן פון דער וויניפעגער אידישער באפעלקערונג.

די פארזאמלונג האט אויך גוטגעהייסן די ווייטערדיקע פלענער פון דעם קאמפיין, און האט איינגעשטימט זונטאג דעם 9טן פעברואר, אלס דער אנפאנג פון דער הויז-צו-הויז [illegible]

מיט גרויס באגייסטערונג [illegible]

"נאטאשא" היינט אין קווינס טעאטער

די אפערעטע "נאטאשא" וואס איז געשפילט געווארן לעצטן פרייטאג און שבת אוונט, האט אויסגענומען אזוי גוט ביים עולם, אז די קווינס טעאטער פארוואלטונג האט באשלאסן אויפצופירן עס צום דריטן און לעצטן מאל היינט (מיטוואך) אוונט.

פלארענס ווייס און משה אוישער צוזאמען מיט לואיס קרעמער און מיט'ן גאנצן אנסאמבל האבן זייער שיינע ראלן צו שפילן, און די יעניקע וועלכע האבן נאך ניט געזעען די דאזיקע פארשטעלונג וועלן האבן גרויס פארגעניגן פון דער אפערעטע "נאטאשא".

זעט פלארענס ווייס, "די שיינע נאטאשא", צוזאמען מיט מארים אוישער און לואיס קרעמער אין זייער שיינע ראלן. איר וועט זיך העכסט אמוזירן.

—(::)—

אין פעלעס טעאטער

היינט ווערט אין פעלעס טעאטער געוויזן א דורכאויס רייידנדיק פאקס מואוויטאן בילד "משוגע פון פארגעניגן", מיט אן אל סטאר קעסט. דאס איז זייער א שפאנענד און אמוזירנדיק בילד וואס פארשאפט גרויס פארגעניגן צו די צושויער. עס ווערט אויך געוויזן אן אמוזירנדיקע רייידנדיקע קאמעדיע און רייידנדיקע נייעס — זעט די דאזיקע בילדער אין דעם שיינעם פעלעס טעאטער.

קלאסיפייד סעקשען — Classified Section

ספעציעלע פרייזן פאר אדווערטייזינג אין דער קלאסיפיצירטער אפטיילונג:

איין מאל, 5 ס. פער "אגייט ליין" — פאר 3 מאנאטן, $2.15 "
פאר א וואך, 20 ס. " — פאר 6 מאנאטן, $4.00 "
פאר א מאנאט, 75 ס. " — פאר 1 יאר, $7.50 "

:: צו פאררענטן :: FOR RENT

צו פאררענטן צוויי פוירנישט רומס פאר א קאפל אדער סינגל, מיט אדער אן בארד אלע באקוועמלאכקייטן. זיך ווענדן אין סוויט 10 ריפסטיין בלאק.

צו פאררענטן א 5 רום סעמי מאדערן הויז נאענט צו א סקול. מען קאן אריינמופן דעם 15טן פעברואר. זיך ווענדן צו
MISS PATTERSON
465 Flora Avenue — Winnipeg

צו פאררענטן א דריי רום סוויט מיט א באלקאני אין א פריוואטער הויז, מיט א עלעקטרישן אויוון און שטענדיקע הייסע וואסער. זיך ווענדן 662 מאניטאבא עווע.

צו פאררענטן א גרויסע געפוירנישטע רום פאסיק פאר איינעם אדער צוויי פערזאן. נאענט צו מיין סטריט. טעלעפאנירט 52 041 אדער זיך ווענדן 270 בארראוס עוו.

צו סובלעטן א דריי רום סוויט, מיט סטים באהייצט און שטענדיקע הייסע וואסער. זייער ביליק. זיך ווענדן סוויט 7 נארטערן בלאק, 92 מעקגרעגאר סטריט.

צו פאררענטן א געפוירנישטע רום מיט אדער אן בארד, אויף קאטידראל עוועניו. טעלעפאנירט נאך 6.30 נ. מ. 51 196.

4 רום סוויט צו סובלעטן און פוירניטשור צו פארקויפן. זיך ווענדן אין סוויט 1 באלטיק אפארטמענטס.

נעשעפט געלעגנהייטן — Business Opportunities

פארלאנגט א מאן מיט $3,000 אדער מער צו אינוועסטירן אין איינער פון די בעסטע פראפיט מאכנדע פראפאזישאנס אין וויניפעג. פאזיטיוו א זיכערער אינוועסטמענט. פאר מער איינצעלהייטן זיך ווענדן צו ד. א. וו. באקס 7108.

צו פאררענטן אדער פארקויפן א סטאר געביידע אין א גוטע לאקיישאן מיט פיקסטשורס און פיינער וואוינונג אין א שטעטל אין סאסקאטשעוואן מיט א באפעלקערונג פון ארום 150. גרויסע גוטע טעריטאריע. בלויז איין דזשענעראל סטאר איצט. די סטאר ווערט פארקויפט צוליב דעם טויט פון דעם אייגנטימער. פאר מער איינצעלהייטן שרייבט צו דאס אידישע ווארט באקס 7152.

צו פארביטן א סטאר אין דער נארט ענד. בילדינג איז אפגעשאצט אין $4,500. דער סטאק און פיקסטשורס $1,800. קלייערער מארטגעדזש. אייגנטימער וועט פארביטן אויף א הויז אין סט. דזשאנס דיסטריקט.
W. J. SCHADEK & CO. LTD.
311 McIntyre Blk. — Phone 22 782
אפן אוונט ביז 8 אזייגער.

: שטעלע פארלאנגט : SITUATION WANTED

נוירס פון רוסלאנד פארלאנגט ארבעט ביי קראנקע, בייטאג. מאסאזשירן, באנקעס אין ביי קימפעטארנס. מעסיקע פרייזן. טעלעפאן 51 770.

פול עקספיריענסד קלארק, גוטער סיילסמאן, בעסטע רעפערענסעס, פארלאנגט א שטעלע אין א דזשענעראל סטאר וויליק צו גיין פאר א פרואון פאר א מאנאט צייט. רעדט ענגליש פארגעצויגן, כאטש איך רייד אויסלענדישע שפראכן פערפעקט. זיך ווענדן צו ד. א. וו. באקס 7112

עקספיריענסד קלערק פארלאנגט א שטעלע. גוטער סטאק קיפער און סיילסמאן. לאנגע דערפארונג. בעסטע רעפערענסעס. זיך ווענדן צו ד. א. וו. באקס 7005.

:: פערזענלאכעס :: PERSONAL

דר. דזש. ה. דיקסאן (דאנטיסט)
814 סאמערסעט בלאק
אפיס שטונדן 9—6 און ביי אפאינטמענט
טעלעפאן 26 959 — רעז 45 982

PROF. SCOTT — 88 106
290 פארטעדזש עוו. איבער לייסעאום טעאטער
נייסטע בעסטע פאקס טראט און וואלץ סטעפס
קלאסן און סטריקטלי פריוואטע לעסאנס.
$5.00 דולער קורס פון לעסאנס

אנדערוואוד
טראגבארער—טייפרייטער
4 בענק סטאנדארד קיבארד
געשיקט אויף אפרואוואל
זייער לייכטע טערמס
UNITED TYPEWRITER CO. LTD.
Canada Bldg. — Donald St.

סעקאנד הענד סייפס און וואולט טירן, האלב פרייז. סייפס געעפנט און פארריכט. קאמבינעיישאנס געענדערט (אלע סארטן סייפס).
CANADIAN DIEBOLD SAFE CO.
183 Notre Dame E., Winnipeg, Man.

אינשורענס
די עלטסטע און ראיעלסטע לעבנס, פייער און אוטאמאביל קאמפאניס.
ריל עסטייט
שנעלע, ארנטלאכע באהאנדלונג פאר קויפער און פארקויפער. מארטגעדזשעס און לאאנס אונזער ספעציאליטעט.
שיפס קארטן און געלט שיקונג
דורך "באלטיק אמעריקא ליין".
געשעפט געלעגנהייטן
דער גרעסטער אויסוואל פון גוטע געשעפטן אין שטאט און אין קאנטרי.
עס וועט זיך אייך באצאלן זעען
ה. פערלמאן, י. יאן, נ. זעלטשען
MUTUAL AGENCIES
796 Main Street — Phone 51 000

:: צו פארקויפן :: FOR SALE

צו פארקויפן א דזשענעראל סטאר אין א גוטער סאסקאטשעוואן ביזנעס שטעטל. סטאק ארום $12,000. יערלאכער אומזאץ $50,000. זיך ווענדן צו דאס אידישע ווארט באקס 7102.

צו פארקויפן א הארדוואר און אימפלעמענט ביזנעס. יערליכער אומזאץ $65,000 זיך ווענדן
P. O. BOX 110
SWIFT CURRENT, SASK.

צו פארקויפן א סינגער ניי-מאשין, כמעט ווי ניי. קיילאכדיקע שפולקע. מוז באלד פארקויפט ווערן פאר $30 טעל. 35 872.

א גרויסער בארגען
צו פארקויפן א פיאנא אין גוטן צושטאנד פאר $75 קעש. ווענדן נאך 6 אוונט אין 408 רעדוואוד עווענוי.

גארפילד סטריט. סאוט פון פארטעדזש, מינעאפאלים טרעסד בריק הויז, 8 גרויסע ווארעמע, ליכטיקע צימערן, דען, אפענער פייער פליים, הייסע וואסער באהייצונג, הארדוואוד פיניש אויבן און אונטן. קאסט $10,500. אייגנטימער וועט אוועקגעבן פאר $7,500. אויך א גוטע 7 רום ווארעמע הויז אויף רעדוואוד עווע., נאענט צו מיין סטר. $2,800. אויך אן ערשט קלאסיקע 8 רום הויז, ריווער הייטס, נאענט צו אקאדעמי ראוד, 60 פוס לאט, וועט נעמען א נארט ענד הויז אלס א טייל אפצאל זיך ווענדן צו
MR. DRYNAN — 290 GARRY ST.
Phone 80 321; Evenings 35 543

3 פראפערטיס מיט 5 וואוינונגען, ברייננגט אריין $1,200 א יאר רענט, אין גוטן צושטאנד. פרייז $7,500. א גוטער אינוועסטמענט.

6 רום פולי מאדערן קאטעדזש מיט אוק פינישינג, אוק פלארס, סאן רום, און א גיטער גאראדזש, אין קאטידראל עווענוי, ערשטער בלאק פון מיין סטר. פרייז $4,500. דער גרעסטער סנעפ פון היינטיקן סעזאן.

6 רום פולי מאדערן הויז, פארקויפט זיך פאר מארטגעדזש פרייז, $2,800. לייכטע אויסצאלונגען. א גרויסער בארגען.

5 רום סוויט צו פאררענטן אין גלאב אפארטמענטס, קאר. סט. דזשאנס און מיין סט. רענט $45.

געלט צו לייען אויף 6½ פראצענט. אינשורענס פאר אירגענד וועלכן צוועק
Sheps Agencies Ltd.
804 מיין סטריט
טעלעפאנס 761 55 און 807 53

סטארקיפערס ווילט איר מאכן א דערפאלגרייכן סטארקיפערס

סייל אדער אקשן סייל?

איך שטעל מיין דערפארונג צו אייער דינסט, — איך האב פאר די לעצטע פאר יאר דורכגעפירט גרויסע, דערפאלגרייכע סיילס פאר פארשיידענע סוחרים אין מערב קאנאדע. איר דארפט גארנישט ניט צאלן אויב דער סייל איז ניט קיין דערפאלג — איך נעם אויף זיך די פאראנטווארטלאכקייט.

MAX STEIMAN SALES SYSTEM
135 Machray Avenue — Winnipeg

די פארטנאי ברידער האבן דערעפנט א בראנטש אין דער נארט-ענד

(צווישן אלפרעד און בארראוס עווע.)

1062 מיין סטריט — טעלעפאן 55 200

קעש און קערי סיסטעם

וואו עס וועט געמאכט ווערן אונזער ערשט קלאסיקע ארבעט צו זייער נידעריקע פרייזן

דריי קלינינג און פרעסינג

מענערשע סוטס	75c
מענערשע העטס (מיט א קופאן)	50c
ליידים פליין דרעסעס	$1.00 (און העכער)
סוועטערס	50c

קעש און קערי

גערדיינקט

פארטנאי ברידער האבן בלויז איין בראנטש אין נארט ענד

צאלט ניט צוויי מאל פאר אייער דריי קלינינג און פרעסינג

שיקט אייערע קליידער דירעקט צו אונז, און איר זייט זיכער אז אייערע קליידער וועלן גערייניקט און געפרעסט ווערן אין א מאדערנעם פלענט פון עקספערטן ארבעטער — צו אייער בעסטער צופרידנהייט.

פארטנאי ברידער

PERTH DYE WORKS Ltd.

PHONES: 37 266 — 55 200

"די הויז פון סערוויס"

דינאמיק!

אין שיינקייט — פערפארמענס — ווערט

די נייע

ERSKINE

די נייע ערסקין איז גרויס, שנעל, מעכטיק — דינאמיק אין יעדן הינזיכט. איר 114-אינטש ווהילבייס איז נידעריקער-שוואונג, מיט איבער נענוג פלאץ פאר די פיס. איר 70-פערד קראפט אינדזשין, מיט נייעם פול-פאוער מאופלער, שטעלט צו מער קראפט צום פונט ווי וועלכע עס איז אנדער קאר אונטער $1500. עס פארקרפערט אזעלכע דערגרייכונגען ווי דוא-סערוואו 4-ווהיל ברייקס . . הידראליק שאק אבסארבערס . . זעלבסט-רעגולירנדע ספרינג שעקלס . . ראבער אינדזשין מאונטינגס . . טערמאסטאטיקאלי קאנטראלד קולינג . . און נאך א סך.

Western Canada Motor Car Co.
LIMITED
D. J. WRIGHT, Mgr.
263 Edmonton St. — Phone 86 333

געבויט ביי סטודעבעקער — בילדער פון טשעמפיאנס